

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O
MIROVINSKOM OSIGURANJU

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE PROISTEĆI DONOŠENJEM ZAKONA

1. Ocjena stanja

Zakonom o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 62/18, u daljnjem tekstu: Zakon) uređeno je obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, tzv. I. stup trodijelnog hrvatskog mirovinskog sustava, dok II. i III. mirovinski stup čine obvezno i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje. Prvi stup mirovinskog osiguranja čini obvezno mirovinsko osiguranje utemeljeno na međugeneracijskoj solidarnosti, tekućem financiranju izdataka i unaprijed definiranim davanjima, a uređeno je Zakonom i drugim posebnim propisima o mirovinskom osiguranju, kojima se na poseban način u odnosu na opći propis uređuje ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja za pojedine kategorije osiguranika. Osiguranicima se na načelima uzajamnosti (ovisnost visine mirovine o dužini staža i visini plaća) i solidarnosti (socijalna preraspodjela u korist određenih skupina) obvezno osiguravaju prava za slučaj starosti i invalidnosti, a članovima njihovih obitelji prava za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika mirovine (pravo na starosnu, prijevremenu starosnu, invalidsku, obiteljsku, najnižu i osnovnu mirovinu), profesionalna rehabilitacija, naknada zbog tjelesnog oštećenja i naknada putnih troškova u vezi s ostvarivanjem osiguranih prava.

Prema podacima o stanju u mirovinskom sustavu, u I. obveznom mirovinskom stupu je krajem 2017. godine bilo 1,23 milijuna korisnika mirovina u odnosu na 1,47 milijuna osiguranika, što predstavlja nepovoljan omjer od 1:1,20. Zbog toga su rashodi mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti u 2017. godini iznosili 38,07 milijardi kuna (10,5% BDP-a), s time da su prihodi od doprinosa za I. mirovinski stup iznosili 21,23 milijardu kuna. To znači da je samo 56% rashoda za mirovine pokriveno doprinosima, dok je čak 44% rashoda financirano iz državnog proračuna. Predviđeni rashodi za 2018. godinu iznose 38,9 milijardi kuna.

Sukladno demografskim procjenama, očekuje se da će u 2030. godini udio stanovništva starijeg od 65 godina iznositi približno 25% od ukupnog broja stanovništva u Republici Hrvatskoj. Nadalje, bilježi se kratak prosječan mirovinski staž od 30 godina, visoki udio umirovljenika u mlađim dobnim skupinama te mali broj korisnika starosne mirovine s mirovinskim stažem od 40 i više godina (u kolovozu 2018. godine 15,87% u odnosu na ukupni broj umirovljenika, 20,10% u ukupnom broju korisnika starosne mirovine). Sve to, uz činjenicu da je udio prosječne mirovine u prosječnoj plaći u srpnju 2018. godine iznosio 37,35%, a mirovine bez međunarodnih ugovora 41,73%, značajni je pokazatelj potrebe za izmjenama i dopunama Zakona, a sve u cilju osiguranja održivosti mirovinskog sustava.

Prema statističkim podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) prosječna mirovina za kolovoz 2018. godine iznosila je 2.344,06 kuna,

prosječna starosna mirovina određena na temelju mirovinskog staža od 40 i više godina iznosila je 3.564,84 kuna, a njen udio u prosječnoj neto plaći iznosi 56,79%. Prosječna starost umirovljenika iznosi 70 godina i 11 mjeseci, korisnika starosne mirovine 74 godine i 7 mjeseci, invalidske mirovine 60 godina i 6 mjeseci te obiteljske mirovine 72 godine i 4 mjeseca.

Prosječni mirovinski staž na osnovi kojeg je ostvareno pravo na mirovinu iznosi 30 godina, 4 mjeseca i 25 dana, za korisnike starosne mirovine 32 godine, 3 mjeseca i 9 dana, a za korisnike invalidske mirovine 22 godine, 1 mjesec i 15 dana. Prosječno korištenje starosne mirovine iznosi 21 godinu i 2 mjeseca, a invalidske mirovine 18 godina i 7 mjeseci. Iz iskazanih podataka može se zaključiti da je relativno visok broj korisnika invalidskih mirovina u odnosu na broj korisnika starosne i obiteljske mirovine, da se invalidska mirovina ostvaruje u relativno mlađoj dobi i s 10 godina mirovinskog staža manje u odnosu na starosnu mirovinu.

Prema Zakonu, u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2030. godine pravo na starosnu mirovinu ima osiguranik kada navrši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža. Iznimno, za žene se uvjet dobi, sa 61 godine, povećava u navedenom razdoblju za tri mjeseca svake godine, tako da je uvjet dobi za žene i muškarce izjednačen od 1. siječnja 2030. godine. Nadalje, od 1. siječnja 2031. godine, uvjet dobi za žene i muškarce povećava se za 3 mjeseca godišnje te od 1. siječnja 2038. godine iznosi 67 godina života. Za osiguranike koji imaju 35 godina mirovinskog staža i navršenih 65 godina života (za žene propisanu starosnu dob prema prijelaznim odredbama) mirovina se povećava 0,15% po mjesecu za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu, a najviše do 9%.

Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža. Iznimno, navedeno razdoblje za žene predstavlja ujedno i prijelazno razdoblje u kojem se dob i mirovinski staž, s 56 godina života i 31 godinu mirovinskog staža u 2014. godini, podižu svake godine za 3 mjeseca. Od 1. siječnja 2031. godine nadalje postupno bi se povećavala starosna dob za stjecanje prava na prijevremenu starosnu i starosnu mirovinu za žene i muškarce za 3 mjeseca svake godine zaključno do kraja 2037. godine. Stoga se, počevši od 1. siječnja 2038. godine, pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe sa 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža.

Korisnicima mirovine koji ostvaruju prijevremenu starosnu mirovinu, mirovina se trajno umanjuje u odnosu na dob propisanu za stjecanje prava na starosnu mirovinu. Važeće umanjenje, odnosno penalizacija prijevremene starosne mirovine, uređeno je na način da se polazni faktor smanjuje za svaki mjesec prije navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, i to razmjerno navršenim godinama mirovinskog staža, što ne djeluje destimulativno na što raniji odlazak u mirovinu. Korisnicima prijevremene starosne mirovine koji su i dalje radno sposobni, ako se zaposle, obustavlja se isplata mirovine za vrijeme zaposlenja.

Pravo na starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg osiguranja može ostvariti osiguranik kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja, a mirovina se određuje bez umanjenja. Za osiguranike koji prvi put stječu tu mirovinu nakon navršene 60. godine života i imaju 41 godinu staža osiguranja propisana je i tzv. bonifikacija, na način da se mirovina povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu, a najviše za 5 godina, što može iznositi najviše 9%. Ta mirovina je uvedena jer u određenim zanimanjima nakon dugog razdoblja zaposlenosti i navršenih 60 godina života više nije moguće uspješno obavljanje poslova, a ocjenjuje se da je dugogodišnjim osiguranjem osiguranik dovoljno dugo ulagao u mirovinsko

osiguranje da bi mogao i prije dobne granice propisane za starosnu mirovinu (65 godina) ostvariti to pravo na starosnu mirovinu. Osiguranici koji steknu pravo na starosnu mirovinu zbog dugogodišnjeg osiguranja su u povoljnijem položaju u pogledu visine mirovine od osiguranika koji ostvaruju redovitu starosnu mirovinu s dobnom granicom od 65 godina i jednakim stažem.

Pravo na profesionalanu rehabilitaciju imaju osigurane osobe kod kojih je utvrđeno smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost pod uvjetom da je smanjenje radne sposobnosti nastalo prije navršene 53 godine života. Naknada plaće tijekom provođenja profesionalne rehabilitacije ovisi o uzroku nastanka smanjenja radne sposobnosti, ako je uzrok bolest ili ozljeda izvan rada, naknada se određuje u visini invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti, a kod ozljede na radu ili profesionalne bolesti, u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

Prema Zakonu osiguran je rizik tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti od 30% do 100% s pravom na novčanu naknadu za tjelesno oštećenje s osnova tih uzroka koja se određuje u odgovarajućem postotku od osnovice, od 12% od osnovice (za 30% tjelesnog oštećenja), do 40% od osnovice (za 100% tjelesnog oštećenja). Osnovica za novčanu naknadu za tjelesno oštećenje nastalo zbog ozljede na radu utvrđuje se općim aktom Zavoda (članak 63. stavak 2. Zakona).

Najniža mirovina utvrđuje se po godini mirovinskog staža u visini od 0,825% od prosječne bruto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u 1998. godini i određuje se uz primjenu mirovinskog i polaznog faktora.

Osnovna mirovina određuje se osiguranicima koji su, osim u mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, osigurani i u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, ako u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti stječu pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu. Naime, Zakonom o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 79/07 i 114/11 - u daljnjem tekstu: Zakon o dodatku) uveden je 2007. godine dodatak na mirovinu za korisnike mirovina koji su bili osigurani samo u I. mirovinskom stupu, u iznosu od 4 do 27%. Od 2002. godine, osiguranici rođeni 1. siječnja 1962. godine i kasnije, obvezno su osigurani, bez mogućnosti izbora, u I. i u II. mirovinskom stupu. Navedeni osiguranici nakon odlaska u mirovinu ne ostvaruju pravo na dodatak na mirovinu ostvarenu prema uplaćivanim doprinosima u I. mirovinski stup. Uz to, zbog relativno niskih plaća, kratkog razdoblja uplate doprinosa u II. mirovinski stup, kratkog perioda kapitalizacije sredstava, do sada ostvarene mirovine iz oba mirovinska stupa u prosjeku su niže u odnosu na mirovinu koju bi korisnik ostvario da je bio osiguran samo u I. mirovinskom stupu i da je ostvario pravo na dodatak na mirovinu.

Prema važećem zakonskom uređenju korisnici mirovina iz oba obvezna mirovinska stupa nemaju niti pravo na najnižu mirovinu u slučaju da im je ostvarena mirovina niža od najniže zakonom propisane mirovine.

Ako mirovinu ostvaruju prema posebnom propisu, mirovina se određuje kao da su bili osigurani samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, a ukupna kapitalizirana svota doprinosa se s osobnog računa osiguranika u trenutku umirovljenja putem Središnjeg registra osiguranika prenosi u državni proračun.

Sud Europske unije uočio je nedostatke u mirovinskom osiguranju za one osobe koje su zaposlene u jednoj od država članica u međunarodnoj organizaciji odnosno instituciji Europske unije (presude u predmetima C-293/03, My, EU:C:2004:821, C-286/09 i C-287/09,

Ricci i Pisaneschi, EU:C:2010:420, C-233/12, Gardella, EU:C:2013:449, i C-408/14, Wojciechowski, EU:C:2015:591) te zaključuje i obvezuje države članice da bi se na temelju čl. 45. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (sloboda kretanja radnika), odnosno čl. 4. st. 3. Ugovora o Europskoj uniji (načelo lojalne suradnje) razdoblja zaposlenja trebala zbrajati radi ispunjenja nacionalnih uvjeta za stjecanje prava na mirovinu. Međutim, nacionalno zakonodavstvo ne definira kako postupati u tim slučajevima, pa u tu svrhu treba predvidjeti izričiti nacionalni propis.

Kada je riječ o institucijama Europske unije, već Zakon o prijenosu mirovinskih prava (Narodne novine, broj 117/17) previda, u svrhu ispunjenja obveza na temelju prava Europske unije, mogućnost da se pri stupanju u službu/radni odnos u institucijama Europske unije, hrvatska razdoblja mirovinskog osiguranja prenesu u sustav mirovinskog osiguranja Europske unije, odnosno da se nakon prestanka takve službe/radnog odnosa navedena prava prenesu natrag u hrvatski sustav mirovinskog osiguranja. Sud Europske unije je, međutim, obvezu zbrajanja razdoblja zaposlenja naveo uz mogućnosti prijenosa, iz čega proizlazi da su države članice obvezne na takvo zbrajanje ako dotična osoba ne iskoristi mogućnost prijenosa (presuda My, par. 46, odnosno presuda Wojciechowski, par. 52). Važno je naglasiti da ta obveza zbrajanja ne postoji samo onda, kada su ta razdoblja zaposlenja ostvarena u jednoj od institucija Europske unije izvan Republike Hrvatske, već se moraju uzeti u obzir i odgovarajuća razdoblja zaposlenja ostvarena u Republici Hrvatskoj (na temelju načela lojalne suradnje - presuda C-647/13, Melchior, EU:C:2015:54). Predloženi članak trebao bi obuhvatiti i te slučajeve kako bi se, po mogućnosti, obuhvatili svi mogući slučajevi i spriječilo da osobe koje nisu radile izvan svojih nacionalnih granica budu u nepovoljnijem položaju od osoba koje su radile izvan svojih nacionalnih granica.

Zakon propisuje da je za određenu kategoriju osiguranika (iz članka 10. do članka 13.) Zavod dužan po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznanju svojstva osiguranika, ako ti osiguranici ne podnesu prijavu na osiguranje u roku od 30 dana od nastanka obveze na osiguranje. Zavod donoseći rješenja po službenoj dužnosti osigurava obveznike i po nekoliko godina unatrag što narušava pravnu sigurnost kao jednu od temeljnih odrednica vladavine prava iz članka 3. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) te je potrebno dopuniti odredbu važećeg Zakona.

Prema trenutnom zakonskom uređenju, u slučaju utvrđivanja smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, nalazom i mišljenjem Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom obvezno se utvrđuje da se kontrolni pregled mora obaviti najkasnije u roku od tri godine od dana utvrđene smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Na kontrolnom pregledu može se odrediti novi kontrolni pregled i rok u kojem će se on obaviti. Međutim, u praksi se zbog nedovoljno precizne zakonske odredbe događa da se redoviti kontrolni pregled korisnicima invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti, određuje s nekim datumom nakon što je korisnik po službenoj dužnosti već preveden u starosnu mirovinu te je istu potrebno dopuniti.

2. Osnovna pitanja koja se uređuju Zakonom

Ovim Prijedlogom zakona omogućuje se provođenje isplate mirovine iz II. i III. stupa individualne kapitalizirane štednje. Isplate mirovina na temelju ukupnog iznosa

kapitaliziranih uplata doprinosa člana mirovinskog fonda po ispunjenju uvjeta za mirovinu prema Zakonu, ostvarenih iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, obavljala bi se putem mirovinskog osiguravajućeg društava na temelju ugovora o mirovini. Mirovinsko osiguravajuće društvo osnovao bi Zavod, u cilju ekonomičnosti u rashodima za naknade koje se plaćaju privatnom mirovinskom društvu, a koje višestruko nadilaze materijalne troškove koje ima Zavod za obavljanje poslovanja, odnosno poslova obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, koji se kreću manje od 1%.

Definira se pojam staža osiguranja u efektivnom trajanju te se proširuje krug obvezno osiguranih osoba radi usklađivanja s prijedlozima zakona koji uređuju obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo i trgovačka društva. Također se pojašnjava kategorije osiguranika u vezi s odredbama Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17 i 130/17 – u daljnjem tekstu: ZSS) koje uređuju pravo na odgovarajući status u odnosu na njegovatelje.

U cilju jačanja održivosti mirovinskog sustava, predlaže se ubrzavanje izjednačavanja dobi za starosnu mirovinu za žene u odnosu na muškarce, i to povećanjem dobi za po četiri mjeseca godišnje, počevši od 1. siječnja 2019. godine pa sve do kraja 2026. godine. Od 1. siječnja 2027. godine izjednačili bi se uvjeti za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu za žene i muškarce na 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža. Od 1. siječnja 2028. godine dob za žene i muškarce počinje se podizati za 4 mjeseca godišnje do 1. siječnja 2033., od kada bi i žene i muškarci ispunjavali uvjete za starosnu mirovinu s navršених 67 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Predlaže se ubrzavanje i izjednačavanje dobi i mirovinskog staža za žene u odnosu na muškarce za prijevremenu starosnu mirovinu, na način da se dob i mirovinski staž potrebni za ostvarivanje uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu povećavaju za četiri mjeseca godišnje od 1. siječnja 2019. godine do kraja 2026. godine. Od 1. siječnja 2027. godine uvjet za prijevremenu starosnu mirovinu za žene i muškarce je 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža. Nakon toga podiže se dob za žene i muškarce za po 4 mjeseca godišnje te je od 1. siječnja 2033. godine potrebno navršiti 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža za odlazak u prijevremenu starosnu mirovinu.

Za svaki mjesec kasnijeg odlaska u mirovinu nakon navršene dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu za osiguranike koji imaju 35 godina mirovinskog staža povećava se polazni faktor sa sadašnjih 0,15% na 0,34% po mjesecu.

Kako bi se destimulirao raniji odlazak u mirovinu prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, a uzimajući u obzir i prosječno trajanje života korisnika prijevremene starosne mirovine, činjenicu da se ona duže koristi, da se važeće normativno rješenje smanjenja nije pokazalo razmjerno pogodnostima zbog ranijeg odlaska u mirovinu te da djeluje destimulativno na kasniji odlazak u mirovinu, predlaže se primjerenije umanjenje prijevremene starosne mirovine. Propisuje se linearno umanjenje od 0,34% za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, tj. za 4,08% po godini do maksimalno 20,4% za pet godina ranijeg odlaska u mirovinu. Smanjenje je trajno i ne ovisi o navršenom mirovinskom stažu u trenutku odlaska u mirovinu.

Podrobnije se uređuju uvjeti za ostvarivanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca te se odredbe važećeg Zakona usklađuju sa Stečajnim zakonom (Narodne novine, br. 71/15 i 104/17).

Redefiniraju se uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika tako što se propisuje da je potrebno navršiti 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju. Na ovaj način, izračun staža osiguranja ne bi uključivao i staž osiguranja s povećanim trajanjem kao do sada, već samo razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju, u stvarnom trajanju. Ova mirovina ostala bi i dalje bez umanjjenja. Od 1. siječnja 2027. uvjet za ostvarenje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika podiže se na 61 godinu života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

Također, predlaže se da osiguranik, nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, može bez prestanka radnog odnosa nastaviti raditi do polovice punog radnog vremena na temelju izmijenjenog ugovora o radu, kao što je to važećim Zakonom propisano za korisnika starosne mirovine. Poslodavac treba dostaviti prijavu o promjeni tijekom osiguranja.

Nadalje, dodatno se proširuje krug umirovljenika koji mogu raditi i primati mirovinu. Predlaže se da korisnici starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, korisnici prijevremene starosne mirovine i korisnici starosne mirovine prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (Narodne novine, br. 128/99, 16/01, 22/02, 41/08, 97/12 i 118/12 – u daljnjem tekstu: Zakon o DVO, PS i OSO) od 1. siječnja 2019. godine mogu raditi do polovice punog radnog vremena uz korištenje mirovine u punom iznosu, odnosno u punom radnom vremenu i uz korištenje mirovine umanjene za 50%.

U skladu s time, predlaže se omogućiti ponovno određivanje mirovine i za navedene kategorije korisnika, pod istim uvjetima kao i za ostale korisnike. Budući je za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti mirovina u isplati u punom iznosu ili umanjena za 50%, predlaže se da se polazni faktor za novu mirovinu određuje u visini polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina. S obzirom da umirovljenici jednako kao i osiguranici uplaćuju doprinose za mirovinsko osiguranje po osnovi drugog dohotka, u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (Narodne novine, broj 11/16), omogućuje se ponovno određivanje mirovine nakon umirovljenja na temelju navršene jedne godine staža osiguranja po osnovi drugog dohotka, ako su u cijelosti uplaćeni doprinosi, te uz ispunjenje uvjeta starosti i mirovinskog staža za novu mirovinu.

Ovim Prijedlogom zakona proširuje se krug osiguranika kojima se vrijeme provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom računa kao staž osiguranja s povećanim trajanjem, tako da se pod tom kategorijom osiguranika obuhvate i oboljeli od drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva, čiji su uzrok, klinička slika, komplikacije i prognoza vrlo slični reumatoidnom artritisu te gluhoslijepe osobe.

Propisuje se obvezno stjecanje prava na profesionalnu rehabilitaciju za radnika koji je u radnom odnosu, obrtnika i osiguranika koji obavlja samostalnu profesionalnu djelatnost te se podiže dobna granica za priznanje prava sa sadašnjih 53 godine na 55 godina života. Utvrđuje se najniži iznos naknade najmanje u visini najnižeg mjesečnog iznosa bruto plaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu, propisanog Zakonom o minimalnoj plaći (Narodne novine, br. 39/13 i 130/17), za vrijeme provođenja profesionalne rehabilitacije, kako bi se i na taj način motiviralo osiguranike sa smanjenom radnom sposobnošću uz preostalu radnu sposobnost za uspješno provođenje profesionalne rehabilitacije. Isto tako, predviđeno je brisanje mirovanja radnog odnosa za vrijeme profesionalne rehabilitacije, radi unaprjeđenja insituta profesionalne rehabilitacije i dužeg ostanka invalida rada u svijetu rada.

Također, preciznije se uređuje početak isplate invalidske mirovine, u skladu s propisima o radu i Uredbom o metodologijama vještačenja (Narodne novine, br. 67/17 i 56/18).

Predlaže se povećanje osnovice naknade zbog tjelesnog oštećenja za 15% na svotu osnovice koja je trenutno važeća, a koja od 1. srpnja 2018. godine iznosi 1.306,64 kuna mjesečno.

Predlaže se povećanje najniže mirovine od 3,13% te se od 1. srpnja 2019. godine utvrđuje u iznosu 100% od aktualne vrijednosti mirovine.

Kod stjecanja prava na obiteljsku mirovinu za djecu sa statusom osobe s invaliditetom kod koje postoji preostala radna sposobnost prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, predlaže se da dokaz za utvrđenje tog statusa bude pravomoćno rješenje o priznatom pravu na profesionalnu rehabilitaciju, odnosno o pravu na osposobljavanje za rad i novčanu naknadu u vezi s tim pravom, kao djetetu s invaliditetom, i o završenoj rehabilitaciji odnosno osposobljavanju za rad po toj osnovi.

Izričito se propisuje prestanak prava na obiteljsku mirovinu ostvarenu iza smrti bioloških roditelja za dijete koje je pravomoćnim rješenjem centra za socijalnu skrb posvojeno, u skladu s Obiteljskim zakonom (Narodne novine, broj 103/15).

Nadalje, za službenike/dužnosnike koji nisu iskoristili pravo prijenosa prema Zakonu o prijenosu mirovinskih prava (Narodne novine, broj 117/17) uređuje se pitanje uzimanja u obzir razdoblja zaposlenja u instituciji Europske unije i međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kao i razdoblje trajanja mandata zastupniku u Europskom parlamentu. Utvrđuju se obuhvaćene osobe i način zbrajanja hrvatskih razdoblja osiguranja s razdobljima osiguranja na temelju zaposlenja u jednoj od institucija Europske unije i međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, odnosno razdoblje trajanja mandata zastupniku u Europskom parlamentu. Radi ostvarivanja prava potrebno je primijeniti Uredbu (EZ) br. 883/2004, pri čemu se ta razdoblja zaposlenja moraju uzeti u obzir kao razdoblja osiguranja navršena u drugoj državi članici. Također se definiraju visina davanja, razdoblja koja se uzimaju u obzir te način njihovog utvrđivanja, odnosno dokazivanja. Kako bi se navedena dopuna uskladila s odredbama važećeg Zakona, propisuje se obustava isplate mirovine korisnicima koji se zaposle u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, odnosno instituciji Europske unije, kao i za one koji obnašaju dužnost zastupnika u Europskom parlamentu.

Nalaže se obvezniku (npr. poslodavcu) da, u postupku kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja i postupku ostvarivanja prava na mirovinu, na zahtjev/zamolnicu Zavoda u roku od 30, odnosno 15 dana na tiskanici MPP-1 dostavi podatke o stažu osiguranja i osnovici (plaći), koji tijekom radnog vijeka radnika nisu evidentirani u evidencijama Zavoda te se predlaže da se propust ispunjenja navedene obveze smatra prekršajem.

Predlaže se preciznije reguliranje priznanja svojstva osiguranika iz članka 10. do 13. Zakona, ako Zavod propusti donijeti rješenje u roku od 12 mjeseci od dana nastanka obveze na osiguranje, dužan je i nadalje donijeti po službenoj dužnosti rješenje i priznati svojstvo osiguranika, ali najranije s danom donošenja rješenja. Time se onemogućuje da Zavod nakon proteka roka donese rješenje o priznanju svojstva osiguranika i retroaktivno prizna svojstvo

osiguranika za više godina unatrag, što bi imalo za posljedicu plaćanje doprinosa za obvezna osiguranja i zatezne kamate po rješenju Ministarstva financija - Porezne uprave, i predstavljalo veliko opterećenje za osiguranike, a Porezna uprava može pokrenuti i ovršni postupak ako se doprinosi ne plate u roku.

Propisuje se obveza da se redoviti kontrolni pregled korisnika invalidske mirovine mora obaviti najkasnije šest mjeseci prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, kako se više ne bi događalo da se redoviti kontrolni pregled korisnicima invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti nastale zbog bolesti određuje s nekim datumom nakon što je korisnik po službenoj dužnosti već preveden u starosnu mirovinu.

Normativno se uređuje da i dokumentacija iz spisa formirana digitalizacijom ima pravnu snagu jednaku izvornoj dokumentaciji u upravnim i ostalim postupcima iz nadležnosti Zavoda, odnosno u ostalim postupcima ili provođenju pojedinih pravnih radnji u postupcima koji se vode vezano uz prava iz mirovinskog osiguranja i na mirovinsko osiguranje, naknade štete i drugih iz mjerodavnosti Zavoda, u kojima je ta dokumentacija iz spisa potrebna, budući da se u elektronskom sustavu upravljanja dokumentima rješenja i svi drugi dokumenti stvaraju u virtualnom spisu i da je osigurana nepromjenjivost dokumentacije putem tzv. barkoda i druge zaštite. Također se osigurava mehanizam provjere digitalne dokumentacije ako postoji sumnja u njenu vjerodostojnost ili ispravnost, ili ako postoji sumnja da pojedini akti formirani digitalizacijom nisu vjerni izvorniku.

Predlaže se i reguliranje korištenja prihoda Zavoda ostvarenih od prodaje nekretnina u vlasništvu Zavoda, osim onih u dijelu prihoda ostvarenih od prodaje stanova na kojima postoji stanarsko pravo, na način da navedene prihode može koristiti kao namjenski prihod za kapitalne rashode.

U cilju osiguranja pravne sigurnosti, odnosno usklađivanja sa pretežitom sudskom praksom, normativno se preciziraju odredbe prema kojima Zavod ima pravo potraživati naknadu štete sve dok traje isplata invalidske ili obiteljske mirovine i bez obzira na potencijalno ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu na strani osiguranika, odnosno korisnika.

Preciziraju se odredbe o inspekcijskom nadzoru kako bi se otklonili nedostaci uočeni prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora. Također se predlaže smanjenje iznosa tzv. „otkupa“ od izvršenja upravne mjere, sa sadašnjih 30.000,00 kuna na 20.000,00 kuna kako bi navedenu mjeru moglo koristiti više poslodavaca.

Propisuje se da se osiguranicima rođenim 1. siječnja 1962. godine i kasnije, obvezno osiguranim u II. mirovinskom stupu, a koji se u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu svojom izjavom Središnjem registru osiguranika opredijele za ostvarivanje prava na mirovinu iz oba mirovinska stupa, mirovina u I. mirovinskom stupu određuje kao osnovna mirovina.

Predlaže se mogućnost ponovnog određivanja osnovne mirovine korisnicima koji su bili obvezno osigurani u oba stupa obaveznog mirovinskog osiguranja, a koji su zbog navršenog staža s povećanim trajanjem ostvarili mirovinu iz oba stupa obaveznog mirovinskog osiguranja prije 1. siječnja 2019. godine. Prema predloženom, mirovina bi se na zahtjev korisnika ponovno odredila kao da su bili obvezno osigurani samo u I. stupu. Propisuje se rok od 90 dana za podnošenje zahtjeva.

Također, ovim Zakonom usklađuju se odredbe važećeg Zakona s Nacrtom prijedloga Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem koji je u postupku donošenja. Uz dosadašnje sniženje starosne granice po osnovi određenog stupnja povećanja staža prema duljini razdoblja provedenih na tim poslovima, propisuje se i mogućnost sniženja starosne granice po osnovi zbrajanja prema različitim stupnjevima povećanja. Naime, nakon što se starosna granica snizi po osnovi rada prema pojedinom stupnju povećanja staža, preostaci provedeni na poslovima s različitim stupnjevima povećanja staža zbrajaju se te se dobiveni zbroj potom snižava prema najnižem stupnju povećanja prema poslovima na kojima je osiguranik radio. Uvodi se i mogućnost sniženja starosne granice po osnovi rada na poslovima s različitim stupnjem povećanja, u slučaju kada osiguranik ne ispunjava uvjete za sniženje dobne granice prema ovome Zakonu, ali zbroj punih godina efektivno provedenih na poslovima s različitim stupnjem povećanja je dovoljan za sniženje starosne granice za radna mjesta i zanimanja s najnižim stupnjem povećanja.

3. Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Izmjenama i dopunama Zakona doći će do sljedećih posljedica:

- uredit će se provođenje isplate mirovine iz II. i III. stupa individualne kapitalizirane štednje,
- definira se pojam staža osiguranja u efektivnom trajanju,
- uvodi se mogućnost osiguranja na osobni zahtjev za osobe koje se bave poljoprivredom u organizacijskom obliku OPG-a,
- omogućit će se istup iz osiguranja za osobe koje ne ispune svoje poslovanje u skladu sa Zakonom o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (Narodne novine, broj 29/18),
- stimulirat će se odlazak u mirovinu u starijoj životnoj dobi i s dužim mirovinskim stažem,
- ubrzat će se izjednačavanje dobi za žene u odnosu na muškarce za odlazak u starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu,
- postupno će se povećati dobne granice za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu,
- povećat će se umanjeње prijevremene starosne mirovine,
- povećat će se postotak povećanja mirovine za kasniji odlazak u starosnu mirovinu,
- postrožit će se uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika i precizirati uvjeti za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca
- omogućit će se korištenje mirovine u punom iznosu uz rad do polovice punog radnog vremena korisnicima prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i starosne mirovine ostvarene prema Zakonu o DVO, PS i OSO, a korisnicima starosne mirovine ostvarene prema Zakonu o DVO, PS i OSO koji rade u punom radnom vremenu, omogućit će se korištenje iznosa mirovine umanjenog za 50%,
- proširuje se krug osiguranika kojima se vrijeme provedeno u zaposlenju svedeno na puno radno vrijeme računa kao staž osiguranja s povećanim trajanjem na oboljele od drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva te na gluhoslijepe osobe,
- omogućit će se primjereniji način ponovnog određivanja mirovine navedenim korisnicima kojima se omogućuje rad uz korištenje mirovine,
- propisat će se obvezno stjecanje prava na profesionalnu rehabilitaciju za određene kategorije osiguranika, uz podizanje dobne granice na 55 godina starosti za stjecanje

prava i povećanje novčane naknade za vrijeme trajanja profesionalne rehabilitacije, koja će se utvrditi najniže u visini minimalne plaće,

- povećat će se najniža mirovina za 3,13% od 1. srpnja 2019. godine te se utvrđuje u iznosu od 100% aktualne vrijednosti mirovine za svaku godinu mirovinskog staža,
- povećava se osnovica za novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja za 15% u odnosu na svotu osnovice za novčanu naknadu od 1. srpnja 2018. godine,
- uređuje se dokazivanje statusa kod ostvarivanja prava na obiteljsku mirovinu za djecu sa statusom osobe s invaliditetom kod koje postoji preostala radna sposobnost prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom,
- uredit će se pitanje uzimanja u obzir razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, odnosno u instituciji Europske unije i razdoblja obnašanja dužnosti zastupnika u Europskom parlamentu,
- preciznije se uređuje priznanje svojstva osiguranika ako Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje po službenoj dužnosti ne donese rješenje u roku od 12 mjeseci,
- propisat će se rok od 6 mjeseci prije navršene dobi za starosnu mirovinu u kojem se mora obaviti redoviti kontrolni pregled korisnika invalidske mirovine,
- omogućit će se izbor povoljnije mirovine za osiguranike rođene 1. siječnja 1962. godine i kasnije, obvezno osigurane u II. mirovinskom stupu,
- odredit će se da dokumentacija iz spisa formirana digitalizacijom ima pravnu snagu jednaku izvornoj dokumentaciji i osigurati mehanizam provjere digitalne dokumentacije, čime se povećava ekonomičnost i ažurnost postupaka,
- precizirat će se odredbe o potraživanju naknade štete, odnosno uskladiti sa sudskom praksom,
- precizirat će se odredbe o provođenju inspekcijskog nadzora,
- regulirat će se korištenje prihoda Zavoda ostvarenih od prodaje nekretnina u vlasništvu Zavoda,
- omogućit će se ponovno određivanje osnovne mirovine korisnicima koji su pravo na mirovinu ostvarili u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 1. siječnja 2019. godine koji su bili obvezno osigurani i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, a ostvarili su staž osiguranja s povećanim trajanjem.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje ocijenjeno je da će u odnosu na postojeća prava primjena predloženih odredbi ovoga Zakona iziskivati dodatna financijska sredstva u iznosu od 10.100.000 kuna u 2018. godini, 118.000.000 kuna u 2019. i 157.500.000 kuna u 2020. godini, prvenstveno zbog izmjene načina određivanja najniže mirovine, putem povećanja aktualne vrijednosti najniže mirovine po godini mirovinskog staža za jedan osobni bod, što će rezultirati prosječnim povećanjem najniže mirovine za oko 3,13% počevši od 1. srpnja 2019. godine. Drugi razlog povećanja rashoda za mirovine u 2018. i 2019. godini je očekivano povećanje broja novih korisnika prijevremene starosne mirovine, s obzirom da će se određeni broj osiguranika odlučiti na raniji odlazak u mirovinu prije stupanja na snagu ovoga Zakona koji predviđa strožu penalizaciju prijevremenog umirovljenja.

Predloženim Zakonom smanjili bi se prihodi Državnog proračuna Republike Hrvatske za 3.500.000 kuna u 2018. godini, dok bi se prihodi povećali za 5.000.000 kuna u 2019. i 35.800.000 kuna u 2020. godini. U 2018. godini projicirano je smanjenje broja osiguranika i odlazak u prijevremenu mirovinu prije stupanja na snagu ovoga Zakona, dok se od 2019. očekuje postepeno povećanje broja osiguranika i prihoda Državnog proračuna, s obzirom da predloženi Zakon u većoj mjeri stimulira zadržavanje na tržištu rada u usporedbi s važećim Zakonom.

Navedeni trend povećanja rashoda za mirovine se ublažava u narednim godinama, a od 2024. godine očekuje se postupno smanjenje rashoda po osnovi primjene predloženog Zakona u odnosu na rashode prema Zakonu, kao posljedica primjene predloženih odredbi o uvjetima za ostvarivanje i određivanje prijevremene starosne mirovine i starosne mirovine.

Nastavak pozitivnog trenda rasta prihoda temeljem primjene predloženog Zakona se očekuje i u narednom razdoblju.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIROVINSKOM OSIGURANJU

Članak 1.

U Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 157/13, 33/15, 120/16, 18/18 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 62/18), u članku 1. iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. i stavci 4. i 5. koji glase:

„(3) Ovim Zakonom uređuje se i provedba isplate mirovina na temelju ukupnog iznosa kapitaliziranih uplata doprinosa iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje iz stavka 1. točaka 2. i 3. ovoga članka.

(4) Isplata mirovina iz stavka 3. ovoga članka obavlja se na temelju ugovora o mirovini sklopljenog između mirovinskog osiguravajućeg društva i korisnika mirovine stečene iz obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje.

(5) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) osniva društvo iz stavka 4. ovoga članka.“.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 6.

Članak 2.

U članku 5. riječi: „Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod)“ zamjenjuju se riječju: „Zavod“.

Članak 3.

U članku 8. iza točke 4. dodaje se nova točka 5. koja glasi:

„5. Staž osiguranja u efektivnom trajanju je razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju u stvarnom trajanju.“.

U dosadašnjoj točki 5. koja postaje točka 6. riječi: „osiguranici invalidne osobe“ zamjenjuju se riječima: „osiguranici-osobe s invaliditetom“.

Dosadašnje točke 6. do 14. postaju točke 7. do 15.

Članak 4.

U članku 9. stavku 1. točka 3. mijenja se i glasi:

„3. osobe koje se stručno osposobljavaju za rad prema posebnim propisima“.

Točka 4. briše se.

Dosadašnje točke 5. do 8. postaju točke 4. do 7.

Stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Obvezno su osigurane osobe koje su zaposlene kod poslodavca koji ima sjedište u državi članici u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, a u Republici Hrvatskoj nema registrirano trgovačko društvo ili podružnicu i na koje se, u skladu s pravnim propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske.“.

Iza stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:

„(5) Obvezno su osigurane osobe koje su zaposlene na području Republike Hrvatske kod poslodavca koji nema sjedište u državi članici u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, a koji nema registrirano trgovačko društvo ili podružnicu u Republici Hrvatskoj.“.

Članak 5.

Iza članka 11. dodaje se članak 11.a koji glasi:

„Članak 11.a

(1) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe koje su upisane u Upisnik poljoprivrednika.

(2) Obvezno osiguranje iz stavka 1. ovoga članka uspostavlja se od dana podnošenja zahtjeva, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesen zahtjev.“.

Članak 6.

U članku 12. iza riječi: „društava“ dodaje se zarez i riječ: „likvidatori“.

Članak 7.

U članku 14. stavku 3. iza riječi: „roditelj njegovatelj“ dodaje se zarez, a riječi: „ili njegovatelj“ zamjenjuju se riječima: „njegovatelj djeteta s teškoćama u razvoju ili njegovatelj osobe s invaliditetom“.

Članak 8.

U članku 15. stavak 3. briše se.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 3.

Članak 9.

Članak 33. mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2027. godine ima osiguranik kada navrši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

(2) Pravo na starosnu mirovinu osiguranik ima s navršenih 15 godina mirovinskog staža i:

– u 2028. godini – 65 godina i 4 mjeseca života

- u 2029. godini – 65 godina i 8 mjeseci života
- u 2030. godini – 66 godina života
- u 2031. godini – 66 godina i 4 mjeseca života
- u 2032. godini – 66 godina i 8 mjeseci života

(3) Pravo na starosnu mirovinu od 1. siječnja 2033. godine ima osiguranik kada navrši 67 godina života i 15 godina mirovinskog staža.“.

Članak 10.

Članak 34. mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2027. godine ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža.

(2) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik ima s navršenih 35 godina mirovinskog staža i:

- u 2028. godini – 60 godina i 4 mjeseca života
- u 2029. godini – 60 godina i 8 mjeseci života
- u 2030. godini – 61 godina života
- u 2031. godini – 61 godina i 4 mjeseca života
- u 2032. godini – 61 godina i 8 mjeseci života

(3) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu od 1. siječnja 2033. godine ima osiguranik kada navrši 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža.“.

Članak 11.

Članak 35. mijenja se i glasi:

„(1) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

(2) Od 1. siječnja 2027. godine pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrši 61 godinu života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

(3) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ne može steći osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 33., odnosno članka 180. ovoga Zakona, kao i osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 33. odnosno 180. ovoga Zakona uz sniženje starosne granice prema članku 181. ovoga Zakona.“.

Članak 12.

U članku 36. stavku 2. riječi: „ako se osiguranik s tim danom odjavi“ zamjenjuju se riječima: „a osiguranik se s tim danom, odnosno najkasnije s prvim idućim danom po ispunjenju uvjeta mora i odjaviti“.

U stavku 3. iza broja: „34.“ dodaju se riječi: „i 182.“.

Iza stavka 4. dodaju se stavci 5. i 6. koji glase:

„(5) Pravo iz ovoga članka ne može steći osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka ostao prijavljen službi nadležnoj za zapošljavanje.

(6) U slučaju sklapanja novoga ugovora o radu kod istog poslodavca kod kojega je radni odnos prestao zbog stečaja, koji je naknadno sklopljen radi završetka poslova pripreme vezanih uz stečaj sklopljen prema propisu koji uređuje stečaj, ne dovodi do gubitka uvjeta statusa neprekidne nezaposlenosti radi ostvarivanja prava po osnovi iz stavka 1. ovoga članka, već se zbrajaju razdoblja nezaposlenosti tog radnika od dana stečaja tog poslodavca do ispunjenja uvjeta starosne dobi iz članka 34., odnosno članka 182. ovoga Zakona, u kojima nije radio.“.

Članak 13.

U članku 37. stavak 6. mijenja se i glasi:

„(6) Iznimno od stavaka 1. do 5. ovoga članka, osiguranik koji je, nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema ovome Zakonu, nastavio raditi, ali ne više s punim radnim vremenom, nego do polovice punog radnog vremena koje je radio prije ispunjenja uvjeta, može i bez prestanka radnog odnosa steći pravo na tu mirovinu od dana s kojim je nakon ispunjenja uvjeta nastavio raditi do polovice punog radnog vremena.“.

U stavku 7. iza riječi: „starosnu mirovinu“ dodaje se zarez i riječi: „prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika“.

Članak 14.

U članku 38. iza riječi: „kao i osiguranici“ dodaje se crtica i riječi: „osobe s invaliditetom:“, iza riječi: „reumatoidnog artritisa“ briše se zarez i dodaju se riječi: „i drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva (ankilozantni spondilitis, psorijatični artritis, seronegativni artritis, sistemski eritemski lupus, sklerodermija i polimiozitis/dermatomiozitis)“, a iza riječi: „gluhe osobe“ dodaje se zarez i riječi: „gluhoslijepe osobe“.

Članak 15.

U članku 45. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju stječe se obvezno ako kod osiguranika ili osigurane osobe nastane smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost iz članka 39. stavka 2. ovoga Zakona prije navršene 55. godine života, uz uvjete iz stavka 3., odnosno stavka 4. ovoga članka.“.

Članak 16.

U članku 51. stavak 4. mijenja se i glasi:

„(4) Invalidu rada iz stavka 1. ovoga članka naknada plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije ne može iznositi manje od najnižeg mjesečnog iznosa bruto plaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu, određenog propisom koji određuje visinu minimalne plaće.“.

Članak 17.

U članku 52. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) Invalidu rada iz stavka 1. ovoga članka naknada plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije ne može iznositi manje od najnižeg mjesečnog iznosa bruto plaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu, određenog propisom koji određuje visinu minimalne plaće.“.

Članak 18.

U članku 59. stavcima 4. i 7. iza riječi: „osiguranja,“ dodaju se riječi: „odnosno prema propisima o radu,“.

Članak 19.

U članku 63. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Osnovica za određivanje novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja iz stavka 1. ovoga članka, koje je nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti počevši od 1. siječnja 2019. godine, iznosi 1.502,63 kuna i usklađuje se počevši od 1. siječnja 2019. godine prema članku 88. ovoga Zakona općim aktom Zavoda.“.

Članak 20.

U članku 69. iza stavka 8. dodaje se stavak 9. koji glasi:

„(9) Status djeteta s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji iz stavka 5. ovoga članka dokazuje se pravomoćnim rješenjem o priznatom pravu na profesionalnu rehabilitaciju, odnosno o pravu na osposobljavanje za rad i novčanu naknadu u vezi s tim pravom kao djetetu s invaliditetom i o završenoj rehabilitaciji, odnosno osposobljavaju za rad po toj osnovi.“.

Članak 21.

U članku 75. iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

„(4) Djetetu pravo na obiteljsku mirovinu koju je ostvarilo po biološkim roditeljima prestaje s danom posvojenja djeteta, određenog pravomoćnim rješenjem nadležnog centra za socijalnu skrb kojim je zasnovano posvojenje djeteta, osim ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.“.

Članak 22.

U članku 85. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine određuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka smanjuje za 0,34 % za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu prije navršene dobi osiguranika propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu.“.

U stavku 3. riječi: „65. godine života“ zamjenjuju se riječima: „starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu“, a broj: „0,15%“, zamjenjuje se brojem: „0,34%“.

Stavak 4. briše se.

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 4. riječi: „65. godine života“ zamjenjuju se riječima: „starosne dobi propisane za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu“.

Članak 23.

U članku 87. stavku 1. iza točke 2. dodaju se nove točke 3., 4. i 5. koje glase:

„3. starosnu mirovinu stečenu prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja s punim radnim vremenom 0,5

4. starosnu mirovinu stečenu prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja tih osoba do polovice punog radnog vremena 1,0

5. starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena 1,0“.

Iza dosadašnje točke 3. koja postaje točka 6. dodaje se nova točka 7. koja glasi:

„7. prijevremenu starosnu mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme zaposlenja s polovicom punog radnog vremena 1,0“.

Dosadašnje točke 4., 5. i 6. postaju točke 8., 9. i 10.

U dosadašnjoj točki 7. koja postaje točka 11. iza riječi: „djelatnosti“ dodaje se zarez i riječi: „ako je uzrok bolesti ili ozljeda izvan rada“.

Dosadašnje točke 8. i 9. postaju točke 12. i 13.

Članak 24.

U članku 90. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Najniža mirovina od 1. srpnja 2019. godine određuje se za svaku godinu mirovinskog staža u visini 100% aktualne vrijednosti mirovine na dan određivanja mirovine.“.

Članak 25.

U članku 91. stavci 1. i 2. mijenjaju se i glase:

„(1) Osiguraniku obvezno osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, koji se svojom izjavom Središnjem registru osiguranika u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu opredijelio za ostvarivanje prava na mirovinu i iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, a koji je ostvario staž osiguranja u razdoblju do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, starosna mirovina i prijevremena starosna mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti određuje se na način da se dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž navršen do tog dana određuje kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, a dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž od toga dana određuje se kao osnovna mirovina.

(2) Osiguraniku osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje koji nije ostvario staž osiguranja u razdoblju do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, a koji se svojom izjavom Središnjem registru osiguranika u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu opredijelio za ostvarivanje prava na mirovinu i iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti starosna i prijevremena starosna mirovina određuje se kao osnovna mirovina.“.

Članak 26.

Iza članka 93. dodaje se Poglavlje 10.a i članak 93.a koji glase:

*„10.a Uzimanje u obzir razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji
odnosno u instituciji Europske unije*

Članak 93.a

(1) Ako je osoba navršila razdoblja osiguranja u hrvatskom obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti i razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije na koju se primjenjuje Zakon o prijenosu mirovinskih prava (Narodne novine, broj 117/17), odnosno razdoblja trajanja mandata zastupnika u Europskom parlamentu, tada nadležni hrvatski nositelj mirovinskog osiguranja uzima u obzir ta razdoblja zaposlenja kao razdoblja osiguranja ostvarena u drugoj državi članici i određuje hrvatsku mirovinu u skladu s uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

(2) Razdoblja zaposlenja u međunarodnoj organizaciji odnosno u instituciji Europske unije iz stavka 1. ovoga članka uzimaju se obzir kao razdoblja osiguranja samo onda ako je ta osoba za vrijeme trajanja tog zaposlenja bila u mirovinskom osiguranju organizacije ili imala neki drugi oblik mirovinskog osiguranja namijenjen zaposlenicima te organizacije.

(3) Za utvrđivanje navedenih razdoblja vjerodostojne su potvrde nadležnih tijela tih organizacija odnosno institucija Europske unije kojima se potvrđuju odlučujuće činjenice.

(4) Stavak 1. ovoga članka ne primjenjuje se kada je osoba iskoristila mogućnost stjecanja razdoblja osiguranja u hrvatskom mirovinskom osiguranju prema Zakonu o prijenosu

mirovinskih prava (Narodne novine, broj 117/17) ili sporazumu koji je sklopila Republika Hrvatska ili ako određeni sporazum za taj slučaj već predviđa zbrajanje razdoblja.“.

Članak 27.

U članku 99. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„(2) Korisniku mirovine koji se zaposli u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije na koju se primjenjuje Zakon o prijenosu mirovinskih prava (Narodne novine, broj 117/17), odnosno zastupniku u Europskom parlamentu za razdoblje trajanja mandata u smislu članka 93.a. ovoga Zakona, obustavlja se isplata mirovine.“.

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 3. iza riječi: „stavka 1.“ dodaju se veznik i broj: „i 2.“.

Iza točke 2. dodaju se nove točke 3. i 4. koje glase:

„3. korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema članku 35. ovoga Zakona i nastavio raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu

4. korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena“.

Dosadašnje točke 3., 4., 5. i 6. postaju točke 5., 6., 7. i 8.

Iza točke 8. dodaju se točke 9. do 11. koje glase:

„9. korisniku starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

10. korisniku starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji se tijekom korištenja prava zaposli s punim radnim vremenom

11. korisniku prijevremene starosne mirovine koji se zaposli do polovice punog radnog vremena.“.

Članak 28.

U članku 100. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Korisniku prijevremene starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje ostvariti pravo na novu starosnu mirovinu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavicima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona, prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim

vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijevremenu starosnu mirovinu.“.

U stavku 2. iza broja: „1,0“ dodaju se riječi: „a za korisnike starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika za novu istovrsnu mirovinu polazni faktor određuje se u visini polaznog faktora prema kojem je bila određena prijašnja starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika.“.

U stavku 6. riječi „korisniku prijevremene starosne mirovine koji je ostvario pravo na mirovinu prema članku 35. ovoga Zakona“ zamjenjuje se riječima „korisniku starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji je ostvario pravo na mirovinu prema članku 35. ovoga Zakona“.

Iza stavka 6. dodaju se novi stavci 7. i 8. koji glase:

„(7) Korisnik prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika i starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji je nakon stjecanja prava na mirovinu po osnovi novoga zaposlenja nakon umirovljenja navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja, kojima je mirovina za vrijeme zaposlenja bila isplaćivana primjenom članka 99. stavka 3. ovoga Zakona, može nakon prestanka zaposlenja ostvariti pravo na novu prijevremenu starosnu mirovinu, odnosno starosnu mirovinu, ili starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika prema ovome Zakonu ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona, prema ukupnom navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja, s time da se polazni faktor određuje u visini polaznog faktora prema kojemu je bila određena prijašnja mirovina.“

(8) Korisniku prijevremene starosne mirovine, starosne mirovine ili starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika može se odrediti nova mirovina i za slučaj ako je kao korisnik mirovine ostvario najmanje jednu godinu staža osiguranja po osnovi drugog dohotka za koji su u cijelosti uplaćeni doprinosi i ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijašnju mirovinu, a polazni faktor se određuje u visini polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina.“.

Dosadašnji stavci 7., 8. i 9. postaju stavci 9., 10. i 11.

Članak 29.

U članku 108. stavak 5. mijenja se i glasi:

„(5) U postupku ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja, obveznik doprinosa je obavezan na zahtjev Zavoda, u roku od 15 dana od dana zaprimanja zahtjeva dostaviti podatke o stažu osiguranja i osnovici na propisanoj prijavi.“.

Iza stavka 5. dodaje se novi stavak 6. koji glasi:

„(6) U postupku kontrole podataka osiguranika i prikupljanja nedostajućih podataka o stažu osiguranja i osnovici za radnike kojima u evidencijama Zavoda nisu evidentirani ti podaci, obveznik doprinosa je obvezan na zahtjev/zamolnicu Zavoda dostaviti podatke o stažu osiguranja i osnovici na propisanoj prijavi u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva/zamolnice.“.

Dosadašnji stavak 6. postaje stavak 7.

Članak 30.

U članku 119. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

„(3) Ako Zavod u roku od 12 mjeseci ne donese rješenje o priznanju svojstva osiguranika, svojstvo osiguranika priznaje se s datumom donošenja rješenja Zavoda.“.

Članak 31.

U članku 121. iza broja: „11.“ dodaje se zarez i broj: „11.a“.

Članak 32.

U članku 126. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Nalazom i mišljenjem Zavoda za vještačenje u slučaju utvrđivanja smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 1. do 4. ovoga Zakona obvezno se utvrđuje da se kontrolni pregled mora obaviti najkasnije u roku od tri godine od dana utvrđene smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ali ne kasnije od šest mjeseci prije navršene dobi za starosnu mirovinu. Na kontrolnom pregledu može se odrediti novi kontrolni pregled i rok u kojem će se on obaviti, ali ne kasnije od šest mjeseci prije navršene dobi za starosnu mirovinu.“.

Članak 33.

Iza članka 140.a dodaje se članak 140.b koji glasi:

„Članak 140.b

(1) Dokumentacija iz spisa koji je formiran u elektroničkom sustavu upravljanja dokumentacijom u upravnim i ostalim postupcima iz nadležnosti Zavoda, a kojemu je prilikom digitalizacije osigurana nepromjenjivost u odnosu na izvornik (digitalna kopija izvornika), kao i reprodukcija digitalne kopije izvornika, smatrat će se da u tim postupcima ima pravnu snagu jednaku izvornoj dokumentaciji.

(2) Dokumentacija spisa iz stavka 1. ovoga članka formiranog digitalizacijom, ima istu pravnu snagu kao i izvorna dokumentacija i u ostalim postupcima ili provođenju pojedinih pravnih radnji u postupcima koji se vode vezano uz prava iz mirovinskog osiguranja i na mirovinsko osiguranje, naknade štete i drugih iz mjerodavnosti Zavoda u kojima je ta dokumentacija iz spisa potrebna, osim ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

(3) Dopušteno je dokazivati da su pojedina dokumentacija iz spisa ili digitalne kopije nevjerodostojni ili da je digitalna kopija neispravna.

(4) Dopušteno je dokazivati da pojedini akti iz predmeta iz stavka 1. formirani digitalizacijom nisu vjerni izvorniku.“.

Članak 34.

U članku 155. stavku 1. točki 1) iza podtočke 1.7. dodaje se nova podtočka 1.8. koja glasi:

„1.8 mirovine ili dio mirovine djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba te radnika na poslovima razminiranja, koje se ostvaruju i određuju prema propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, propisima o humanitarnom razminiranju odnosno o protuminskom djelovanju i propisima o posebnim pravima iz mirovinskog osiguranja zaposlenika na poslovima razminiranja i za obiteljsku mirovinu ostvarenu nakon smrti tih osiguranika“.

Dosadašnje podtočke 1.8. i 1.9. postaju podtočke 1.9. i 1.10.

Članak 35.

U članku 158. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„(2) Prihode ostvarene od prodaje nekretnina u vlasništvu Zavoda, osim dijela prihoda u visini koja je uređena Zakonom o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (Narodne novine, br. 43/92, 69/92, 87/92, 25/93, 26/93, 48/93, 2/94, 44/94, 47/94, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 111/96, 11/97, 103/97, 119/97, 68/98, 163/98, 22/99, 96/99, 120/00, 94/01 i 78/02) Zavod može koristiti kao namjenski prihod za kapitalne rashode, odnosno nabavu i održavanje nefinancijske imovine potrebne za poslovanje Zavoda.“.

Članak 36.

U članku 160. stavku 1. iza riječi: „ustanove“ dodaje se zarez i riječi: „mirovinsko osiguravajuće društvo za obavljanje isplate mirovine korisnicima mirovina i drugim osobama određene na temelju kapitaliziranih uplata doprinosa člana mirovinskog fonda.

Članak 37.

U članku 161. stavak 2. mijenja se i glasi:

„(2) Naknada stvarne štete, koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz ovoga Zakona, obuhvaća ukupne svote davanja i troškove koji se isplaćuju iz mirovinskog osiguranja:

1. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na invalidsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata invalidske mirovine, bez obzira je li osiguranik ispunio uvjete za ostvarenje prava na prijevremenu ili starosnu mirovinu

2. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na obiteljsku mirovinu u punom iznosu sve dok traje isplata obiteljske mirovine bez obzira da li bi umrli osiguranik, da je živ, ispunio uvjete za ostvarivanje prava na prijevremenu ili starosnu mirovinu

3. novčana davanja na osnovi priznatog prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja
4. troškove profesionalne rehabilitacije, kao i novčane naknade u vezi s korištenjem tog prava.“.

Članak 38.

U članku 171. stavku 1. iza riječi: „početka rada“ dodaje se zarez i riječi: „s prvim danom početka rada“.

U stavku 2. riječ: „pet“ zamjenjuje se riječju: „tri“.

U stavku 3. riječ: „pet“ zamjenjuje se riječju: „tri“, a broj: „30.000,00“ zamjenjuje se brojem: „20.000,00“.

U stavku 5. iza broja: „1.“ dodaje se veznik i broj: „i 3.“.

Članak 39.

U članku 172. stavku 2. dodaje se nova točka 1. koja glasi:

„1. ako ne dostavi podatak o stažu osiguranja i osnovici za osiguranika u propisanom roku ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 108. stavak 5. i 6.)“

U dosadašnjoj točki 1. koja postaje točka 2. broj: „6.“ zamjenjuje se brojem: „7.“.

Dosadašnje točke 2., 3. i 4. postaju točke 3., 4. i 5.

Članak 40.

Članak 180. mijenja se i glasi:

„(1) Iznimno od članka 33. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik-žena kada navrši 15 godina mirovinskog staža i:

- u 2019. godini - 62 godine i 4 mjeseca života
- u 2020. godini - 62 godine i 8 mjeseci života
- u 2021. godini - 63 godine života
- u 2022. godini - 63 godina i 4 mjeseca života
- u 2023. godini - 63 godine i 8 mjeseci života
- u 2024. godini - 64 godine života
- u 2025. godini - 64 godine i 4 mjeseca života
- u 2026. godini - 64 godine i 8 mjeseci života.

(2) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2026. godine osiguraniku-ženi koja prvi put stječe pravo na mirovinu i ima najmanje 35 godina

mirovinskog staža polazni faktor za određivanje starosne mirovine nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka povećava se za postotak iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona za svaki mjesec koji je protekao od navedene navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka do dana ostvarivanja prava, a najviše za pet godina.“.

Članak 41.

U članku 181. stavku 3. broj: „2029.“ zamjenjuje se brojem: „2026.“ .

Iza stavka 3. dodaju se novi stavak 4. i stavak 5. koji glase:

„(4) Osiguranicima iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka koji su ostvarili staž osiguranja s povećanim trajanjem s različitim stupnjevima povećanja, dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema članku 33., odnosno članku 180. ovoga Zakona snižava se prema stavku 1. ovoga članka, a za preostalo razdoblje provedeno na poslovima i u zanimanjima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem za koje dobna granica nije snižena prema pojedinom stupnju povećanja, osiguraniku se dobna granica snižava prema najnižem stupnju povećanja staža osiguranja koji je pojedini osiguranik ostvario, u skladu sa stavkom 1. ovoga članka.

(5) Ako osiguranik iz stavka 1. do 3. ovoga članka, kao i osiguranik kojemu se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem prema posebnim propisima, ne ispunjava uvjete iz stavka 1. ovoga članka za sniženje dobne granice prema pojedinom stupnju povećanja radeći na poslovima i u zanimanjima s različitim stupnjem povećanja staža osiguranja, a ispunjava potreban broj punih godina efektivno provedenih na tim poslovima s različitim stupnjem povećanja potrebnih za sniženje starosne granice s najnižim stupnjem povećanja, dobna granica za stjecanje prava na starosnu mirovinu iz članka 33. i članka 180. ovoga Zakona određuje se snižavanjem dobne granice prema najnižem stupnju povećanja staža osiguranja koji je osiguranik u tom razdoblju ostvario, u skladu sa stavkom 2. ovoga članka.“.

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 6.

Članak 42.

U članku 182. stavak 1. mijenja se i glasi:

„(1) Iznimno od članka 34. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe osiguranik-žena kada navrši:

- u 2019. godini - 57 godina i 4 mjeseca života i 32 godine i 4 mjeseca mirovinskog staža
- u 2020. godini - 57 godina i 8 mjeseci života i 32 godine i 8 mjeseci mirovinskog staža
- u 2021. godini – 58 godina života i 33 godine mirovinskog staža
- u 2022. godini – 58 godina i 4 mjeseca života i 33 godine i 4 mjeseca mirovinskog staža
- u 2023. godini – 58 godina i 8 mjeseci života i 33 godine i 8 mjeseci mirovinskog staža
- u 2024. godini – 59 godina života i 34 godine mirovinskog staža
- u 2025. godini – 59 godina i 4 mjeseca života i 34 godine i 4 mjeseca mirovinskog staža
- u 2026. godini – 59 godina i 8 mjeseci života i 34 godine i 8 mjeseci mirovinskog staža.“.

Članak 43.

Članak 183. briše se.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**Članak 44.**

(1) Osobe koje su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona zatečene u obveznom mirovinskom osiguranju u svojstvu nositelja ili člana OPG-a, a koje ne usklade uvjete poslovanja OPG-a s odredbom posebnog zakona, nego ih nadležno tijelo rješenjem upiše u Upisnik poljoprivrednika, mogu podnijeti zahtjev za istup iz tog osiguranja.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, mirovinsko osiguranje prestaje s danom podnošenja zahtjeva za istup iz osiguranja.

Članak 45.

(1) Osobe koje su na dan stupanja na snagu ovoga Zakona upisane u sudski registar kao likvidatori trgovačkog društva u likvidaciji mogu se osigurati na mirovinsko osiguranje na osobni zahtjev.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, svojstvo osiguranika iz članka 6. ovoga Zakona priznaje se s danom podnošenja zahtjeva, ako je zahtjev podnesen u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 46.

(1) Korisnici mirovine ostvarene prema propisima važećim do stupanja na snagu ovoga Zakona, koji su bili obvezno osigurani i u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje, a ostvarili su staž osiguranja s povećanim trajanjem te im je u razdoblju prije 1. siječnja 2019. godine iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti određena osnovna mirovina, a iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje mirovina prema programu mirovinskog osiguravajućeg društva, mogu u roku od 90 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona podnijeti zahtjev za određivanje mirovine kao da su bili obvezno osigurani isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti.

(2) Na određivanje nove svote mirovine korisnika iz stavka 1. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju odredbe članka 79. stavaka 1. i 2. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(3) Odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka neće se primjenjivati na korisnike obiteljskih mirovina kojima je mirovina određena kao osnovna mirovina, a sredstva s osobnog računa umrlog osiguranika su nasljeđena.

Članak 47.

Korisnicima najniže mirovine koji su tu mirovinu ostvarili do 30. lipnja 2019. godine odredit će se nova svota najniže mirovine prema ovome Zakonu, bez donošenja rješenja.

Članak 48.

Korisnicima prava na novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti određene odnosno ostvarene do stupanja ovoga Zakona kao i propisima iz mirovinskog osiguranja koji su važili od 1. siječnja 1999. do 31. prosinca 2013. godine, odredit će se po službenoj dužnosti nova svota novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, bez donošenja rješenja.

Članak 49.

Ovaj Zakon objavit će se u „Narodnim novinama“, a stupa na snagu 1. siječnja 2019. godine, osim članka 24. ovoga Zakona koji stupa na snagu 1. srpnja 2019. godine.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Dopunom članka 1. koji uređuje sustav mirovinskog osiguranja na tri razine kao obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (I. stup), obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup) i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (III. stup) omogućuje se provođenje isplate mirovine iz II. i III. stupa individualne kapitalizirane štednje.

Isplata mirovina na temelju ukupnog iznosa kapitaliziranih uplata doprinosa člana mirovinskog fonda po ispunjenju uvjeta za mirovinu prema Zakonu, ostvarenih iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, obavljala bi se putem mirovinskog osiguravajućeg društva na temelju ugovora o mirovini.

Mirovinsko osiguravajuće društvo osnovao bi Zavod.

Uz članak 2.

S obzirom da je u članku 1. dodana norma u kojoj se navodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i skraćenica toga naziva, u članku 5. Zakona potrebno je navesti samo skraćeni naziv Zavoda.

Uz članak 3.

Ovom normom dodaje se nova točka 5., koja kao osnovni pojam radi jasnog određenja instituta uređenih ovim Zakonom definira pojam „staž osiguranja u efektivnom trajanju“.

Ujedno se dosadašnji pojam „osiguranici-invalidne osobe“ zamjenjuje pojmom „osiguranici-osobe s invaliditetom“ kako bi se horizonstalno uskladio s ostalim pozitivnim zakonskim propisima: Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, Zakonom o Hrvatskom registru osoba s invaliditetom i dr., te ujedno i s Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 6/07).

Uz članak 4.

Odredbe članka 9. stavka 1. točke 3. i 4. Zakona mijenjaju se zbog pojašnjenja instituta stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa u odnosu na odredbe članka 59. Zakona o radu (Narodne novine, br. 93/14 i 127/17) i članka 6. Zakona o poticanju zapošljavanja (Narodne novine, br. 57/12, 120/12 i 16/17).

Stavak 4. članka 9. Zakona usklađuje se terminološki jer se od 11. travnja 2014. uredbe o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti primjenjuju i u odnosu na države Europskog ekonomskog prostora (Kraljevina Norveška, Island i Kneževina Lihtenštajn), a od 1. siječnja 2017. i na Konfederaciju Švicarsku.

Stavak 5. dodaje se radi sistematiziranja odnosno jasnoće i bolje preglednosti, a zbog navedenih razloga se u članku 15. Zakona briše stavak 3.

Uz članak 5.

Člankom 15. stavkom 1. Zakona o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (Narodne novine, broj 29/18 – u daljnjem tekstu: ZOPG) propisano je da se u Upisnik OPG-a mora upisati fizička osoba koja zbog samostalnog obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede ima ekonomsku veličinu gospodarstva veću od kunske protuvrijednosti izražene u stranoj valuti od 3000 eura i/ili koja je po osnovi obavljanja gospodarske djelatnosti poljoprivrede obveznik poreza na dohodak ili poreza na dobit u skladu s posebnim propisima.

Člankom 16. stavkom 1. ZOPG-a propisano je da se fizička osoba koja se bavi poljoprivredom u organizacijskom obliku OPG-a upisuje u Upisnik poljoprivrednika koji vodi

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Takvim osobama daje se mogućnost da se obvezno osiguraju na mirovinsko osiguranje, ali samo na njihov osobni zahtjev i to od dana podnošenja zahtjeva, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesen zahtjev.

Uz članak 6.

Upravu kao tijelo društva imaju samo društva kapitala (društvo s ograničenom odgovornošću – d.o.o., dioničko društvo – d.d. i jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću – j.d.o.o.). Uprava vodi poslovanje trgovačkog društva i zastupa trgovačko društvo u odnosu prema trećim osobama. Te poslove obavljaju i likvidatori u skladu s člankom 117. Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine, br. 111/93, 34/99, 121/99 - vjerodostojno tumačenje, 52/00 - Odluka USRH, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 111/12, 68/13 i 110/15) i upisuju se u sudski registar nadležnog trgovačkog suda na osnovi članka 24.a Zakona o sudskom registru (Narodne novine, br. 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07, 91/10, 90/11, 148/13, 93/14 i 110/15).

Uz članak 7.

Izmijenjeni stavak 3. članka 14. Zakona pojašnjava kategorije osiguranika koji su njime obuhvaćeni u odnosu na odredbe Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16, 16/17 i 130/17, u daljnjem tekstu: ZSS) koji uređuje pravo na odgovarajući status.

Spomenutim stavkom normativno se uređuje obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti za sljedeće osiguranike:

1. roditelji njegovatelji (članak 63. stavak 1. ZSS-a) – već obuhvaćeni obveznim mirovinskim osiguranjem važećim člankom 14. stavkom 3. Zakona
2. njegovatelj djeteta s teškoćama u razvoju (članak 64. stavak 1. ZSS-a) – već obuhvaćen obveznim mirovinskim osiguranjem važećim člankom 14. stavkom 3. Zakona, ali pod pojmom „negovatelj“. U Zakonu je potrebno razlikovati njegovatelja djeteta s teškoćama u razvoju iz članka 64. stavka 1. ZSS-a od njegovatelja osobe s invaliditetom iz članka 63. stavka 3. ZSS-a
3. njegovatelj osobe s invaliditetom (članak 63. stavak 3. ZSS-a) nova je kategorija osiguranika čije je pravo na taj status uređen člankom 8. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, broj 130/17).

Uz članak 8.

Odredba se briše iz razloga što se detaljnije propisuje člankom 4. ovoga Zakona kojim se mijenja dosadašnji stavak 4. i dodaje stavak 5. u članku 9. važećeg Zakona.

Uz članak 9.

Ovom normom predlažu se novi uvjeti starosne dobi za stjecanje prava na starosnu mirovinu. Pravo na starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2027. godine može steći osiguranik kada navrši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža. Od 1. siječnja 2027. godine pravo na starosnu mirovinu osiguranik stječe neovisno o spolu sa 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Od 1. siječnja 2028. godine postupno se podiže starosna dob osiguranika za stjecanje prava za po četiri mjeseca svake godine do 31. prosinca 2032. Od 1. siječnja 2033. godine pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik kada navrši 67 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

U razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2026. osiguranici-žene će moći ostvarivati pravo na starosnu mirovinu s nižom životnom dobi, što je propisano člankom 40. ovoga Zakona.

Uz članak 10.

Ovom normom predlažu se novi uvjeti starosne dobi za stjecanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu. Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2027. godine može steći osiguranik kada navrší 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža.

Od 1. siječnja 2027. godine pravo na prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik stječe sa 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža, neovisno o spolu, odnosno od 1. siječnja 2027. godine jedinstveni su uvjeti za stjecanje prava za osiguranike-muškarce i osiguranike-žene.

Od 1. siječnja 2028. godine postupno se podiže starosna dob za po četiri mjeseci svake godine do 31. prosinca 2032. Od 1. siječnja 2033. godien pravo na prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik stječe kada navrší 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža.

U razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2026. godine osiguranici-žene će moći ostvarivati pravo na prijevremenu starosnu mirovinu s nižom životnom dobi i mirovinskim stažem, što je propisano člankom 42. ovoga Zakona prema kojem se postupno povećava dobna granica sa dosadašnjih tri za po četiri mjeseca svake godine počevši od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2026. godine.

Uz članak 11.

Ovom normom uvode se novi uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika. Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika u razdoblju do 31. prosinca 2026. godine osiguranik stječe kada navrší 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

Od 1. siječnja 2027. godine pooštreni su uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika, te se stječe kada navrší 61 godinu života i 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju.

Uz članak 12.

Radi problema u provedbi, dopunom stavka 2. i 3., te dodavanjem stavka 4. i 5. dodatno se normiraju uvjeti za ostvarivanje prava na prijevremenu starosnu mirovinu zbog stečaja poslodavca. Propisuje se izričitom normom da pravo može steći isključivo osiguranik koji se odmah po ispunjenju uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu odjavi sa nadležne službe za zapošljavanje ili se odjavljuje najkasnije prvi idući dan po ispunjenju tih uvjeta (odnosno prvi idući radni dan).

Uređuje se i računanje uvjeta neprekidne nezaposlenosti nakon stečaja poslodavca za slučaj da je stečajni upravitelj s radnikom sklopio novi ugovor o radu na temelju članka 191. stavka 5. Stečajnog zakona te način utvrđivanja uvjeta nezaposlenosti u tom slučaju.

Prema članku 191. stavku 5. Stečajnog zakona (Narodne novine, br. 71/15 i 104/17) stečajni upravitelj radi završetka započetih poslova i otklanjanja moguće štete, na temelju odobrenja suda, može sklopiti nove ugovore o radu na određeno vrijeme. Predlaže se da se u tom slučaju, za ispunjenje uvjeta neprekidne nezaposlenosti od najmanje dvije godine do ispunjenja uvjeta za prijevremenu starosnu mirovinu, zbroje razdoblja nezaposlenosti od prestanka radnog odnosa radnika zbog stečaja i razdoblje nezaposlenosti nakon prestanka novoga ugovora o radu koji je sklopljen isključivo prema članka 191. stavka 5. Stečajnog zakona.

Uz članak 13.

Ovom normom uređuje se da osiguranik nakon ispunjenja uvjeta za prijevremenu starosnu i starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika može nastaviti raditi na temelju izmjene ugovora o radu do polovice punog radnog vremena, bez prestanka radnog odnosa, a ne samo korisnik starosne mirovine, kao što je to slučaj prema važećem Zakonu. Ujedno propisuje obvezu poslodavcu da i za korisnika prijevremene starosne i starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji nastavlja raditi do polovice punog radnog vremena, a ispunjava uvjete za tu mirovinu, dostavi prijavu o promjeni tijekom osiguranja.

Uz članak 14.

Ovom normom proširuje se krug osiguranika kojima se vrijeme provedeno u zaposlenju s punim radnim vremenom računa kao staž osiguranja s povećanim trajanjem, tako da se pod tom kategorijom osiguranika obuhvate i oboljeli od drugih sustavnih upalnih bolesti zglobova i vezivnog tkiva, čiji su uzrok, klinička slika, komplikacije i prognoza vrlo slični reumatoidnom artritisu te gluhoslijepe osobe.

Uz članak 15.

Ovom dopunom norme članka 43. stavka 2. Zakona koja uređuje pravo na profesionalnu rehabilitaciju kao pravo iz mirovinskog osiguranja propisuje se da se u slučaju nastanka osiguranog rizika smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost iz članka 39. stavka 2. Zakona, radniku koji je u radnom odnosu, obrtniku i osiguraniku koji obavlja samostalnu profesionalnu djelatnost mora odrediti profesionalna rehabilitacija kao pravo iz mirovinskog osiguranja.

Na taj način izričito i Zakon i Uredba o metodologijama vještačenja (Narodne novine, broj 67/17) obvezuje Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom da osiguraniku kod kojega postoji prestala radna sposobnost po definiciji iz članka 39. stavka 2. Zakona mora utvrditi preostalu radnu sposobnost za drugo zanimanje, a ne djelomični gubitak radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. Zakona.

Djelomični gubitak radne sposobnosti se određuje tek ako se osiguranik s obzirom na zdravstveno stanje, životnu dob, naobrazbu i sposobnost ne može profesionalnom rehabilitacijom osposobiti za drugo zanimanje, ali može raditi najmanje 70% radnog vremena na prilagođenim poslovima iste ili slične razine obrazovanja koji odgovaraju njegovim dosadašnjim poslovima.

Također, predlaže se produljenje životne dobi do koje se stječe pravo na profesionalnu rehabilitaciju sa dosadašnjih 53 godine na 55 godina života, budući se i starosna dob za stjecanje prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu pomiče tako da se dulje ostaje u svijetu rada radi održivosti sustava i adekvatnosti mirovina. Mnogi osiguranici stariji od 53 godine života uz mogućnost profesionalne rehabilitacije ostali bi dulje na tržištu rada, a razlog više za omogućavanje ulaska u profesionalnu rehabilitaciju osiguranika starijih od 53 godine života je i podizanje dobne granice za odlazak u starosnu mirovinu.

Uz članak 16. i 17.

Ovom dopunom predlaže se zagarantirani, najniži iznos naknade za vrijeme profesionalne rehabilitacije za slučaj ako svota naknade plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije, koja se određuje invalidu rada prema članku 51. stavku 2., odnosno članku 52. stavku 1. Zakona, iznosi manje od zagarantiranog iznosa. Predlaže se da naknada plaće za vrijeme profesionalne rehabilitacije ne može iznositi manje od najnižeg mjesečnog iznosa bruto plaće koja radniku pripada za rad u punom radnom vremenu određenog propisom koji određuje visinu minimalne plaće.

Ujedno, predlaže se brisati odredba dosadašnjeg stavka 4. prema kojoj invalidu rada od dana upućivanja na profesionalnu rehabilitaciju do završetka profesionalne rehabilitacije radni odnos miruje, s obzirom na to da za vrijeme dok se osiguranik nalazi na profesionalnoj rehabilitaciji poslodavac mora prijavom o promjeni tijekom osiguranja prijaviti da je osiguranik upućen na profesionalnu rehabilitaciju i po toj osnovi mu se obračunava doprinos za mirovinsko osiguranje u vezi s korištenjem naknade plaće u vezi s profesionalnom rehabilitacijom u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti za vrijeme dok se nalazi na profesionalnoj rehabilitaciji, a člankom 28. Zakona je već uređeno računanje staža osiguranja u vezi s profesionalnom rehabilitacijom.

Uz članak 18.

Ovom dopunom uređuje se preciznije norma koja uređuje početak isplate invalidske mirovine. Ako je osiguranik od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti bio na bolovanju, početak isplate se veže uz činjenicu da je osiguranik do donošenja rješenja koristio naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima o obveznom zdravstvenom osiguranju i/ili propisima o radu.

Naime, prema članku 48. stavku 1. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine, broj 80/13 i 137/13) obveza isplate naknade plaće zbog privremene nesposobnosti u postupcima za ocjenu radne sposobnosti koje je pokrenuo izabrani doktor tereti Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje samo do donošenja nalaza i mišljenja o profesionalnoj ili općoj nesposobnosti za rad, jer izabrani doktor, u skladu s člankom 46. stavkom 4. navedenog Zakona, nakon zaprimanja tzv. obavijesti o donesenom nalazu i mišljenju nadležnog tijela vještačenja utvrđuje prestanak privremene nesposobnosti za rad, a pravo na naknadu plaće prema članku 98. Zakona o radu potom tereti poslodavca, kao pravo na naknadu plaće zbog opravdane spriječenosti za rad, dok poslodavac ne izvrši obvezu ponude izmjene ugovora o radu na temelju nalaza i mišljenja tijela vještačenja o utvrđenom djelomičnom gubitku radne sposobnosti (članak 41. Zakona o radu), odnosno do pravomoćnosti rješenja o invalidskoj mirovini zbog potpunog gubitka radne sposobnosti (članak 112. Zakona o radu). U slučaju ako osiguranik ispunjava uvjete za starosnu mirovinu, naknada plaće zbog privremene nesposobnosti za rad u skladu s Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju u cijelosti tereti poslodavca (članak 50. navedenog Zakona).

Stoga se predlaže da se norma članka 59. Zakona veže uz činjenicu da je osiguranik od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti do donošenja rješenja primao naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti, odnosno zbog opravdane spriječenosti za rad, odnosno naknadu plaće prema propisima o radu. Time se ujedno usklađuje i sa Uredbom o metodologijama vještačenja (Narodne novine, broj 67/17) donesenoj na temelju Zakona o jedinstvenom tijelu vještačenja (Narodne novine, br. 85/14 i 95/15).

Uz članak 19.

Prema važećem Zakonu o mirovinskom osiguranju osiguran je rizik tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti od 30% do 100% s pravom na novčanu naknadu za tjelesno oštećenje s osnova tih uzroka koja se određuje u odgovarajućem postotku od osnovice, od 12% od osnovice (za 30% tjelesnog oštećenja), do 40% od osnovice (za 100% tjelesnog oštećenja). Osnovica za novčanu naknadu za tjelesno oštećenje nastalo zbog ozljede na radu utvrđuje se općim aktom Zavoda (članak 63. stavak 2. Zakona).

Prva osnovica za određivanje novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti od 1. siječnja 1999. iznosila je 700,00 kuna mjesečno (Narodne novine, broj 32/99) te se dalje usklađivala kao i mirovine prema svim odlukama o usklađivanju te na dan 1. srpnja 2018. godine prema Odluci o osnovici za određivanje novčane naknade zbog

tjelesnog oštećenja i o usklađivanju novčanih naknada zbog tjelesnog oštećenja od 1. srpnja 2018. (Narodne novine, broj 79/18) iznosi 1.306,64 kuna mjesečno (članak 63. stavak 2. Zakona).

Na temelju navedene Odluke, naknada za 100% tjelesnog oštećenja zbog profesionalnih uzroka od 1. srpnja 2018. godine iznosi 522,65 kuna, odnosno za 30% tjelesnog oštećenja 156,79 kuna.

Budući da je osnovica i visina naknade u sustavu mirovinskog osiguranja vrlo niska, a radi se o tjelesnim oštećenjima nastalim zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, predlaže se povećanje osnovice za određivanje naknade za 15% na svotu osnovice koja je trenutno važeća i koja od 1. srpnja 2018. godine iznosi 1.306,64 kuna mjesečno.

Uz članak 20.

Kako se ne bi i dalje javljale poteškoće u provedbi norme članka 69. stavka 5. Zakona o uvjetima za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu djece s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, novim stavkom 9. ovoga članka propisuje se na temelju kojeg dokaza se može odlučiti o pravu na obiteljsku mirovinu po toj osnovi.

Predlaže se da se pravomoćno rješenje o postojanju statusa djeteta s invaliditetom s preostalom radnom sposobnošću s priznatim pravom na profesionalnu rehabilitaciju odnosno o osposobljavanju za rad i novčanoj naknadi u vezi s tim pravom kao djetetu s invaliditetom i završenoj rehabilitaciji po toj osnovi, smatra dokazom na osnovi kojeg se stječe pravo na obiteljsku mirovinu, bez drugih uvjeta (uzdržavanja).

Uz članak 21.

Ovom normom predlaže se izričito propisati prestanak prava na obiteljsku mirovinu ostvarenu iza smrti bioloških roditelja za dijete koje je pravomoćnim rješenjem centra za socijalnu skrb posvojeno, čime se odredba usklađuje s člankom 197. Obiteljskog zakona (Narodne novine, broj 103/15) i člankom 22. stavkom 1. točkom 3. Zakona, kojim je propisano da pravo na obiteljsku mirovinu u slučaju smrti osiguranika ili korisnika mirovine ostvaruju djeca koja su posvojena.

Prema članku 197. Obiteljskog zakona posvojenjem nastaje među posvojiteljem i njegovim srođnicima s jedne strane te posvojenikom i njegovim potomcima s druge strane odnos srodstva i sva prava i dužnosti koje iz toga proizlaze, a prestaju međusobna prava i dužnosti posvojenika i njegovih krvnih srođnika.

Uz članak 22.

Novim stavkom 2. uređuje se novi polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine. Uzimajući u obzir prosječno trajanje života korisnika, činjenicu da će se ta mirovina duže koristiti od starosne, i da se dosadašnje normativno rješenje smanjenja te mirovine u odnosu na starosnu mirovinu, kojim je propisano šest polaznih faktora ovisno i o duljini mirovinskog staža i o starosnoj dobi, nije pokazalo razmjerno pogodnostima zbog ranijeg odlaska u mirovinu, i djeluje destimulativno na kasniji odlazak u mirovinu, predlaže se primjerenija visina polaznog faktora za određivanje prijevremene starosne mirovine, kako bi se destimulirao raniji odlazak u mirovinu prije ispunjenja uvjete za starosnu mirovinu. Predlaže se linearno umanjenje od 0,34% za svaki mjesec ranijeg odlaska u mirovinu, prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, tj. za 4,08% po godini do maksimalno 20,4% za pet godina ranijeg odlaska u mirovinu. Smanjenje je trajno i ne ovisi o navršenom mirovinskom stažu u trenutku odlaska.

U stavku 3. stimulacija odlaska u mirovinu u starijoj životnoj dobi i sa dužim stažem predlaže se ne vezati na starosnu dob od 65 godina života, uz 35 godina mirovinskog staža, nego se kao uvjet za tu bonifikaciju radi kasnijeg odlaska u mirovinu nakon ispunjenja uvjeta starosne

dobi, predlaže opisno vezati uz „starosnu dob propisanu za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema ovome Zakonu“ i 35 godina mirovinskog staža. Naime, s obzirom da se uvjeti za stjecanje prava na starosnu mirovinu iz članka 33. Zakona mogu steći i uz sniženje starosne granice prema članku 181. Zakona po osnovi rada na poslovima s otežanim uvjetima rada na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem, i prije 65. godine života, te dolazi do nejasnoća u provedbi, predlaže se opisno odrediti dob za ostvarivanje prava na ovu bonifikaciju, kao i za obiteljsku mirovinu iza smrti osiguranika nakon te dobi (stavak 5.), a uz to životna dob kao uvjet za stjecanje prava se i mijenja novim odredbama. Također se uvodi i povećanje polaznog faktora sa sadašnjih 0,15% na 0,34%.

Uz članak 23.

Ovim člankom dopunjuje se norma na način da se propisuju i mirovinski faktori za određivanje visine mirovine određenih kategorija korisnika koji mogu raditi do polovice punog radnog vremena, odnosno puno radno vrijeme uz istovremeno korištenje mirovine.

Za korisnika starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji radi do polovice punog radnog vremena predlaže se da mirovinski faktor za određivanje mirovine iznosi 1,0, odnosno da za vrijeme zaposlenja prima mirovinu u punom iznosu.

Za korisnika starosne mirovine ostvarene prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji radi do polovice punog radnog vremena, predlaže se da mirovinski faktor iznosi 1,0 odnosno da može koristiti mirovinu u punom iznosu, a u slučaju ako taj korisnik radi puno radno vrijeme, tada za vrijeme zaposlenja može koristiti mirovinu umanjenu za 50%, odnosno mirovinski faktor za određivanje mirovine iznosi 0,5.

Također, ovom normom određuje se mirovinski faktor za korisnike prijevremene starosne mirovine zaposlene do polovice punog radnog vremena koji iznosi 1,0, odnosno navedeni korisnik može primati mirovinu u punom iznosu.

Uz članak 24.

Ovim člankom osiguraniku koji ostvaruje mirovinu prema ovome Zakonu, a kojemu je mirovina manja od najniže mirovina određuje se od dana stupanja na snagu ovoga Zakona najniža mirovina za svaku godinu mirovinskog staža u visini od 100% aktualne vrijednosti mirovine. Najniža mirovina se određuje uz primjenu mirovinskog i polaznog faktora ovisno o vrsti mirovine i usklađuje prema novoj aktualnoj vrijednosti mirovine. Naime, u skladu s člankom 90. Zakona najniža mirovina se određivala u visini 0,825% prosjeka plaće svih zaposlenih u 1998. godini prema podacima Državnog zavoda za statistiku za svaku godinu mirovinskog staža i dalje usklađivala, kao i sve druge mirovine. Prema Odluci o najnižoj mirovini za jednu godinu mirovinskog staža od 1. siječnja 2018. (Narodne novine, broj 25/18) najniža mirovina iznosila je 61,94 kuna za svaku godinu mirovinskog staža. Prema Odluci o aktualnoj vrijednosti mirovine od 1. siječnja 2018. godine (Narodne novine, broj 25/18) donesenoj na temelju članka 88. Zakona, aktualna vrijednost mirovine za jedan osobni bod, radi određivanja mirovine i usklađivanja mirovine i ostalih prava iz mirovinskog osiguranja, od 1. siječnja 2018. godine iznosi 63,88 kuna. Izmjenom članka 90. Zakona predlaže se da najniža mirovina bude u visini 100% aktualne vrijednosti mirovine, po godini staža, čime se poboljšava donja razina prava iz mirovinskog osiguranja, u skladu s načelom solidarnosti u podsustavu mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti.

Uz članak 25.

Ovom normom uređuje se način određivanja osnovne mirovine osiguranicima koji su bili obvezno osigurani u obveznom mirovinskom osiguranju individualne kapitalizirane štednje. Precizira se da se osiguranicima koji su se u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu svojom izjavom opredijelili za ostvarivanje prava na mirovinu iz oba stupa, iz obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti određuje osnovna mirovina, uređuje se određivanje te mirovine za one koji su navršili staž osiguranja prije uvođenja drugog stupa, te onih koji su navršili staž osiguranja nakon uvođenja drugog stupa.

Uz članak 26.

Ovom normom uređuje se pitanje uzimanja u obzir razdoblja zaposlenja u instituciji Europske unije i međunarodnoj organizaciji, te razdoblja trajanja mandata zastupnika Europskog parlamenta. Stavkom 1. utvrđuju se osobe na koje se predloženi članak odnosi i način kako će se zbrajati hrvatska razdoblja osiguranja s razdobljima osiguranja na temelju razdoblja zaposlenja u jednoj od institucija Europske unije, međunarodnoj organizaciji, odnosno razdobljima trajanja mandata u Europskom parlamentu. Radi ostvarivanja prava potrebno je primijeniti Uredbu (EZ) br. 883/2004 (prije svega čl. 6. i čl. 51.), pri čemu se ta razdoblja zaposlenja, odnosno trajanja mandata, moraju uzeti u obzir kao razdoblja osiguranja navršena u drugoj državi članici. Ako na temelju takvog zbrajanja osoba ostvari pravo na mirovinu, tada se visina davanja također utvrđuje prema Uredbi (EZ) br. 883/2004 (posebno čl. 52.). Stavkom 2. definiraju se razdoblja na koja se članak odnosi, a stavkom 3. način njihovog utvrđivanja, odnosno dokazivanja. Kao dokaz za takva razdoblja zaposlenja trebala bi prvenstveno poslužiti potvrda dotične institucije Europske unije, odnosno međunarodne organizacije. Stavkom 4. ove norme važno je propisati da se norma odnosi na osobe koje nisu ranije iskoristile pravo prijenosa prema Zakonu o prijenosu mirovinskih prava.

Uz članak 27.

Ovim zakonom uređeno je u novom poglavlju uzimanje u obzir razdoblja zaposlenja u instituciji Europske unije i međunarodnoj organizaciji, odnosno razdoblja trajanja mandata u Europskom parlamentu (člankom 23. ovoga Zakona).

U Zakonu o mirovinskom osiguranju ne postoji pravni temelj za obustavu isplate mirovine korisnicima koji se zaposle u međunarodnoj organizaciji sa sjedištem u državi u kojoj se primjenjuju uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili u instituciji Europske unije na koju se primjenjuje Zakon o prijenosu mirovinskih prava. S obzirom na prijedlog članka 25. ovoga Zakona, kojim se propisuje uzimanje u obzir navedenih razdoblja zaposlenja, kao i razdoblje trajanja mandata u Europskom parlamentu za ostvarivanje prava na mirovinu, ovom dopunom članka 99. Zakona propisuje se mogućnost obustave isplate mirovine i korisnicima za vrijeme zaposlenja u instituciji Europske unije, međunarodnoj organizaciji, odnosno za vrijeme trajanja mandata u Europskom parlamentu.

Ujedno se proširuje krug korisnika mirovine kojima se zbog ponovnog zaposlenja do polovice radnog vremena nakon umirovljenja, ili zaposlenja s punim radnim vremenom nakon stečene mirovine, mirovina ne obustavlja.

Mogućnost rada i korištenja starosne mirovine propisuje se za:

- korisnika starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika koji može raditi do polovice punog radnog vremena i primati mirovinu u punom iznosu,
- korisnika starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji tijekom korištenja prava može raditi do polovice punog radnog vremena i koristiti punu mirovinu te

- korisnika starosne mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba koji može raditi puno radno vrijeme i primati mirovinu umanjenu za 50%, te

-korisnika prijevremene starosne mirovine koji može raditi do polovice punog radnog vremena i primati mirovinu u punom iznosu.

Omogućavanjem rada do polovice punog radnog vremena korisniku starosne mirovine i korisniku prijevremene starosne mirovine osigurava se i poboljšanje materijalnog položaja ovih umirovljenika, a ujedno omogućuje osiguravanje deficitarne iskusne radne snage u pojedinim djelatnostima odnosno poduka mladih kadrova koji tek ulaze u svijet rada. Također, osigurava se potreban broj relativno mlađih osoba u deficitarnim zanimanjima za potrebe djelatnosti gdje su potrebna znanja, kompetencije i sposobnosti koje posjeduje kategorija korisnika koji su starosnu mirovinu stekli prema posebnim propisima o pravima djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, a koji su otišli u mirovinu u tom posebnom sustavu s relativno ranom životnom dobi prema posebnim propisima zbog otežanih uvjeta rada na tim poslovima, koji se ne mogu obavljati nakon određene dobi.

Uz članak 28.

Budući da se uvodi mogućnost rada i korištenja mirovine i za korisnike starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika, korisnike prijevremene starosne mirovine i korisnike starosne mirovine ostvarene prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba predlaže se omogućiti ponovno određivanje mirovine, ako i ponovno ostvarivanje prava na novu mirovinu i za te kategorije korisnika pod istim uvjetima kao i za ostale korisnike, s time da, budući da bi za vrijeme zaposlenja ili obavljanja djelatnosti mirovina bila u isplati u punom iznosu ili umanjena za 50%, predlaže se da se polazni faktor za novu mirovinu određuje u visini polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina.

S obzirom na to da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (Narodne novine, broj 115/16) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2017. godine uvedena obveza da umirovljenici jednako kao i osiguranici uplaćuju doprinose za mirovinsko osiguranje po osnovi drugog dohotka, ovom normom predlaže se omogućiti ponovno određivanje mirovine i na temelju navršene jedne godine staža osiguranja nakon umirovljenja po osnovi drugog dohotka, ako su u cijelosti uplaćeni doprinosi, te uz ispunjenje uvjeta starosti i mirovinskog staža za novu mirovinu iz članaka 9., 10., 11., 40. i 42. ovoga Zakona. Budući da bi mirovina za vrijeme ostvarivanja drugog dohotka bila u isplati (u punom iznosu), nova mirovina se određuje primjenom istoga polaznog faktora na temelju kojega je bila određena prijašnja mirovina.

Uz članak 29.

Ovom normom nalaže se obvezniku (npr. poslodavcu) da u postupku ostvarivanja prava na mirovinu, na zahtjev/zamolnicu Zavoda dostavi podatke o stažu osiguranja i osnovici na tiskanici MPP-1 u roku od 15 dana od dana zaprimanja zahtjeva Zavoda. Nalaže se obvezniku da u postupku kontrole podataka i prikupljanja nedostajućih podataka o stažu osiguranja i osnovici za radnike kojima u evidencijama Zavoda nisu evidentirani ti podaci, dostavi te podatke na tiskanici MPP-1 u roku od 30 dana od dana zaprimanja zahtjeva/zamolnice Zavoda.

Uz članak 30.

Zavod je obavezan po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznanju svojstva osiguranika iz članka 10. do 13. Zakona.

Ako Zavod propusti donijeti rješenje po službenoj dužnosti o priznanju svojstva osiguranika u primjerenom roku od 12 mjeseci od dana nastanka obveze na osiguranje, dužan je i nadalje za osiguranika iz članka 10. do 13. ovog Zakona donijeti po službenoj dužnosti rješenje i priznati svojstvo osiguranika, ali s danom donošenja rješenja.

Na taj način se onemogućuje da Zavod nakon proteka roka donese rješenje o priznanju svojstva osiguranika i retroaktivno prizna svojstvo osiguranika i za više godina unatrag. Rok je materijalnopravne prirode i odnosi se na učinke propuštanja donošenja rješenja po službenoj dužnosti u razumnom roku od godine dana.

Uz članak 31.

Osiguraniku iz članka 11.a (osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika) svojstvo osiguranika prestaje prestankom okolnosti na temelju kojih im je priznato svojstvo osiguranika (brisanjem iz Upisnika poljoprivrednika), kao i u slučaju stjecanja prava na mirovinu.

Uz članak 32.

Ovom normom predlaže se izmjena članka 126. stavka 1. Zakona kojom je uređen obvezan kontrolni pregled osiguranika u slučaju kada je nalazom i mišljenjem Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom utvrđeno smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti, radi provjere zdravstvene i radne sposobnosti osiguranika.

Propisuje se obveza da se redoviti kontrolni pregled mora obaviti najkasnije šest mjeseci prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, kako se više ne bi događalo da se redoviti kontrolni pregled korisnicima invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti nastale zbog bolesti određuje s nekim datumom nakon što je korisnik po službenoj dužnosti već preveden u starosnu mirovinu primjenom članka 58. i članka 175. stavka 7. Zakona.

Uz članak 33.

Prema članku 104. Zakona, Zavod obvezno vodi matičnu evidenciju o osiguranicima i korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja u elektronskom obliku, a člankom 140.a Zakona omogućuje se, budući da se podaci matične evidencije vode na mikrofilmu i u digitalnom obliku, da se isprave koje Zavod izdaje u granicama svoje nadležnosti s mikrofilmskih ili digitalnih medija prema članku 140.a Zakona smatraju javnim ispravama.

S obzirom na to da se u elektronskom sustavu upravljanja dokumentima rješenja i svi drugi dokumenti stvaraju u virtualnom spisu, s time da je osigurana nepromjenjivost dokumentacije putem tzv. barkoda i druge zaštite, predlaže se uvesti novu odredbu člankom 140.b kojom se normativno uređuje da i dokumentacija iz spisa formirana digitalizacijom ima jednaku pravnu dokaznu snagu u upravnim i ostalim postupcima u kojima se odlučuje o pravu na i iz mirovinskog osiguranja izvornoj dokumentaciji.

Iz istog razloga predlaže se da i dokumentacija formirana u digitalnom obliku (virtualnom spisu) ima jednaku pravnu snagu izvornoj dokumentaciji i u ostalim postupcima ili provođenju pojedinih pravnih radnji u postupcima koji se vode vezano uz prava iz mirovinskog osiguranja i na mirovinsko osiguranje, naknade štete i drugih iz mjerodavnosti Zavoda u kojima je ta dokumentacija iz spisa potrebna, osim ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Osim što se digitalizacijom osigurava i nepromjenjivost dokumentacije, omogućena je ekonomičnost postupaka, smanjeni su troškovi postupka, povećava se ažurnosti u radu, što ubrzava postupke, a u sudskim postupcima koji se vode protiv rješenja Zavoda smatrat će se temeljem ovoga članka vjerodostojnom dokumentacijom. Stavkom 3. i 4. osigurava se

mehanizam provjere digitalne dokumentacije ako postoji sumnja u ispravnost digitalne kopije ili sumnja da nije vjerna izvorniku.

Uz članak 34.

Ovom normom predlaže se mirovine djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba, te radnika na poslovima razminiranja, koje se ostvaruju i/ili određuju prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja tih osiguranika, kao i za obiteljsku mirovinu ostvarenu nakon smrti tih osiguranika, specificirati kao posebnu kategoriju u ovoj normi. Iako se i do sada iz državnog proračuna financirao dio obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovine pod povoljnijim uvjetima i za tu posebnu kategoriju osiguranika, oni nisu bili posebno specificirani, iako se radi o kategoriji korisnika većeg opsega, za koju su propisani uvjeti i visina prava prema posebnom propisu o pravima iz mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti te se mirovina određuje prema posebnom propisu, stoga se predlaže ova dopuna norme.

Uz članak 35.

Zavod u svom vlasništvu, suvlasništvu ili izvanknjižnom vlasništvu ima 873 nekretnine na području Republike Hrvatske i to 131 poslovni prostor, 693 stana i 49 ostalih nekretnina, pri čemu su poslovni prostori nabavljeni u ranijim razdobljima iz poslovnih sredstava Zavoda, odnosno njegovih pravnih predaka, dok je stambeni fond nastao izdvajanjem 6% iz plaća radnika i izdvajanjem 2% iz mirovina svih umirovljenika. Od navedenog broja nekretnina velik broj je u devastiranom stanju i zahtijeva obnovu i održavanje kako bi se spriječilo daljnje propadanje, a Zavod za tekuće i investicijsko održavanje u financijskom planu nema dostatna sredstva. Najveći broj stanova u vlasništvu Zavoda u međuvremenu je prodan, a za dio stanova koji su kupcima prodani na obročnu otplatu u tijeku je obročna otplata. Na zahtjev Zavoda, Ministarstvo financija je dopisom, KLASA:940-01/18-01/15, URBROJ:513-05-02-18-2 od 28. veljače 2018. godine dalo mišljenje, da s obzirom na činjenicu da je Zavod nekretnine stekao iz poslovnih sredstava Zavoda te izdvajanjem iz plaća radnika i izdvajanjem iz mirovina, a ne iz prihoda državnog proračuna, radi velikog broja nekretnina, od kojih su mnoge devastirane i u lošem stanju, prihode od prodaje nekretnina može koristiti namjenski za kapitalne rashode, odnosno za nabavu nefinancijske imovine i održavanje nefinancijske imovine potrebne za poslovanje Zavoda. Člankom 29. stavkom 1. važećeg Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (Narodne novine, br. 43/92, 69/92, 87/92, 25/93, 26/93, 48/93, 2/94, 44/94, 47/94, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 111/96, 11/97, 103/97, 119/97, 68/98, 163/98, 22/99, 96/99, 120/00, 94/01 i 78/02) propisano je: „Kada je prodavatelj stana poduzeće ili druga pravna osoba koja je vrijednost stanova uračunala u vrijednost društvenog kapitala, tom prodavatelju pripada 35% novca od prodaje stana kod uplate odjednom, odnosno kod svake obročne otplate, a 65% novca uplaćuje se na državni proračun i koristi se za namjene iz članka 28. ovoga Zakona.“. Prema dopunjenoj odredbi koja se predlaže, Zavod će prihode ostvarene od prodaje nekretnina u vlasništvu *Zavoda*, osim dijela prihoda od prodaje stanova na kojima postoji stanarsko pravo u visini od 65% koji prema posebnom zakonu, odnosno prema članku 29. stavku 1. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo pripada proračunu, koristiti namjenski za kapitalne rashode. Člankom 70. stavkom 1. Zakona o proračunu propisano je: „Sredstva od prodaje i zamjene nefinancijske imovine države, odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i od naknade štete s osnova osiguranja koriste se za kapitalne rashode države, odnosno jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za ulaganja u dionice i udjele trgovačkih društava te za otplate glavnice na temelju dugoročnog zaduživanja.“. Analogno tome, u skladu s mišljenjem Ministarstva financija, sredstva odnosno prihodi od prodaje nefinancijske imovine Zavoda (nekretnina u vlasništvu Zavoda) ostvarene iz poslovnih sredstava Zavoda, koristit će se za

kapitalne rashode Zavoda i to nabavu nefinancijske imovine (razred 4) i rashode za održavanje nefinancijske imovine (3232 usluge tekućeg i investicijskog održavanja.)

Uz članak 36.

Dopunom članka 160. Zakona omogućuje se da Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje može osnovati mirovinsko osiguravajuće društvo za obavljanje isplate mirovine na temelju kapitaliziranih doprinosa člana mirovinskog fonda iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje, a u cilju ekonomičnosti u rashodima za naknade koje se plaćaju privatnom mirovinskom društvu koje višestruko nadilaze materijalne troškove koje ima Zavod za obavljanje poslovanja odnosno poslova obveznog mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti, koji se kreću manje od 1%.

Uz članak 37.

Iako je odredbama važećeg Zakona o mirovinskom osiguranju u članku 161. stavku 2., točkama 1. i 2. propisano da Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete sve dok traje isplata tih davanja, radi otklanjanja dvojbi u sudskoj praksi navedenim izmjenama precizira se ova odredba, jer je pretežita važeća sudska praksa zauzela stav da Zavod ima pravo potraživati naknadu štete sve dok traje isplata tih davanja bez obzira na potencijalno ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu. Odredbe se preciziraju radi osiguravanja pravne sigurnosti.

Uz članak 38.

Ovom normom preciziraju se odredbe o inspekcijskom nadzoru kako bi se osigurao lakši nadzor, s obzirom da poslodavci u praksi podnose prijavu u roku iz članka 112., stavka 1. Zakona osam dana prije početka rada, no u prijavi ne navode stvarni datum početka rada, već neki kasniji datum. Predlaže se skraćivanje roka za izvršenje upravne mjere i dostavu dokaza o otklanjanju nedostataka u poslovanju s pet na tri dana. Predlaže se i smanjenje iznosa tzv. „otkupa“ od izvršenja upravne mjere pečaćenjem poslovnih prostorija, postrojenja, uređaja i druge opreme za rad ili na drugi pogodan način, sa sadašnjih 30.000,00 kuna na 20.000,00 kuna, kako bi veći broj poslodavaca mogao koristiti navedenu mogućnost.

Uz članak 39.

Ako obveznik ne postupi po zahtjevu/zamolnici Zavoda za dostavu podataka u smislu članka 28. ovoga Zakona ili dostavi podataka na prijavi MPP-1 nakon proteka roka, predlaže se da se to smatra prekršajem.

Uz članak 40.

Ovom normom predlaže se ubrzanje izjednačavanja starosne dobi za stjecanje prava na starosnu mirovinu za žene u odnosu na muškarce u prijelaznom razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2026. Žene ostvaruju pravo na starosnu mirovinu prema povoljnijim uvjetima, a u odnosu na važeće zakonsko uređenje, propisana starosna dob se sada povećava za po četiri, a ne više tri mjeseca svake godine te od 1. siječnja 2027. žene i muškarci mogu ostvariti pravo na starosnu mirovinu pod istim uvjetima, a to su navršениh 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Uz članak 41.

Ovom izmjenom uređuje se način i uvjeti za sniženje dobne granice za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu prema članku 180. Zakona za osiguranike-žene koje su ostvarile staž osiguranja s povećanim trajanjem u razdoblju do 31. prosinca 2026. godine do završetka

prijelaznog razdoblja za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu prema dobnoj granici određenoj članku 40. ovoga Zakona, odnosno prema toj odredbi.

Ujedno se ovaj Zakon usklađuje s člankom 28. Nacrta prijedloga zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem koji uvodi novu drugačiju regulaciju sniženja starosne granice po osnovi rada na poslovima na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem jer omogućuje uz dosadašnje sniženje starosne granice po osnovi određenog stupnja povećanja staža prema duljini razdoblja provedenih na tim poslovima (stavak 1. i 2.) i mogućnost sniženja starosne granice po osnovi zbrajanja preostataka po različitim stupnjevima povećanja, nakon što se starosna granica snizi po osnovi rada na poslovima s pojedinim stupnjem povećanja staža, preostatak proveden na tim poslovima s različitim stupnjem povećanja staža snižava se prema najnižem stupnju povećanja koje je u tom preostatku prema poslovima na kojima je osiguranik radio. Također uvodi se i mogućnost sniženja starosne granice isključivo po osnovi rada na poslovima s različitim stupnjem povećanja, za korisnike koji nemaju dovoljan broj godina efektivnog staža za sniženje starosne granice po osnovi određenog stupnja povećanja.

Uz članak 42.

Ovom normom predlaže se da se u prijelaznom razdoblju od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2026. godine, u kojem se postupno izjednačavaju uvjeti za prijevremenu starosnu mirovinu za osiguranike-žene s uvjetima za osiguranike-muškarce, ubrza povećavanje starosne dobi i mirovinskog staža za žene sa dosadašnjih tri na četiri mjeseca svake godine te od 1. siječnja 2027. godine i muškarci i žene stječu pravo na prijevremenu starosnu mirovinu sa navršenih 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža.

Uz članak 43.

Ovom normom predlaže se brisanje članka 183. Zakona radi usklađivanja s člankom 21. ovoga Zakona, kojim se propisuje linearno umanjenje od 0,34% za svaki mjesec ranijeg umirovljenja tj. za 4,08% po godini do maksimalno 20,4% za najviše pet godina ranijeg odlaska u mirovinu, u odnosu na uvjete starosne dobi za starosnu mirovinu propisane odredbama važećeg Zakona.

Uz članak 44.

Predlaže se da se osobama koje su zatečene u obveznom mirovinskom osiguranju kao nositelji ili članovi OPG-a, a ne usklade svoje poslovanje u skladu s odredbom članka 52. ZOPG-a, omogućiti istup iz osiguranja, a svojstvo osiguranika im prestaje danom podnošenja zahtjeva Zavodu.

Uz članak 45.

Osobama koje su na dan stupanja na snagu ovog Zakona upisani u sudski registar nadležnog trgovačkog suda kao likvidatori u smislu članka 24.a ZSR-a, dana je mogućnost da se osiguraju na mirovinsko osiguranje na osnovi članka 6. ovog Zakona s danom s kojim su Zavodu podnijeli zahtjev za priznanje svojstva osiguranika, ako su zahtjev podnijeli u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Uz članak 46.

Ovom normom omogućuje se i korisnicima osnovne mirovine već ostvarene u razdoblju od stupanja na snagu Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (Narodne novine, broj 19/14) do stupanja na snagu ovoga Zakona, koji su bili osigurani u oba stupa obveznog mirovinskog osiguranja, i koji su zbog navršenog staža s povećanim trajanjem već ostvarili mirovinu iz oba

stupa obveznog mirovinskog osiguranja u navedenom razdoblju (prije 1. siječnja 2019.), da mogu u roku od 90 dana podnijeti zahtjev za određivanje mirovine kao da su bili obvezno osigurani isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju generacijske solidarnosti, pod istim uvjetima i na način kao i korisnici koji će obvezno ostvariti osnovnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2019. godine.

U tom slučaju, novi zahtjev za određivanje mirovine isključivo u I. stupu korisnika koji je mirovinu ostvario u oba stupa zbog staža osiguranja s povećanim trajanjem, smatrat će se i zahtjevom za raskid ugovora o mirovini iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje sklopljenog s mirovinskim osiguravajućim društvom te će se u tom slučaju sredstva koje je mirovinsko osiguravajuće društvo primilo za isplatu mirovine odnosno korisnika prenijeti u državni proračun, uz odbitak troškova poslovanja mirovinskog osiguravajućeg društva.

Uz članak 47.

Ovom normom zatečenim korisnicima najniže mirovine kojima je ta mirovina određena do 30. lipnja 2019. godine određuje se ista razina najniže mirovine koja je propisana ovim Zakonom za nove korisnike.

Uz članak 48.

Dopunom članka 63. važećeg Zakona predloženo je povećanje osnovice za određivanje novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja. Kako bi se osigurala ista razina prava i za zatečene korisnike novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja nastalog zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, predlaže se po službenoj dužnosti svim zatečenim korisnicima prava odrediti novu svotu naknade prema osnovici iz ovoga Zakona i time osigurati istu razinu prava za sve korisnike naknade zbog tjelesnih oštećenja nastalih zbog profesionalnih uzroka.

Uz članak 49.

Ovom normom određuje se dan stupanja na snagu ovoga Zakona.

**TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU,
ODNOSNO DOPUNJUJU**

Članak 1.

(1) Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj čine:

- 1) obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti
- 2) obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje
- 3) dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

(2) Ovim Zakonom uređuje se obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti.

(3) Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenosi Direktiva Vijeća 97/81/EZ od 15. prosinca 1997. o Okvirnom sporazumu o radu s nepunim radnim vremenom koji su sklopili UNICE, CEEP i ETUC (SL L 014, 20.1.1998.).

Članak 5.

Ostvarivanje prava osiguranika na temelju generacijske solidarnosti provodi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod).

Članak 8.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. Mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti je dio sustava mirovinskog osiguranja u kojem se osiguranicima na načelima uzajamnosti i solidarnosti osiguravaju prava za slučaj nastanka rizika starosti, smanjenja radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja, a članovima njihovih obitelji prava za slučaj smrti osiguranika, odnosno korisnika prava.

2. Osiguranik je fizička osoba koja je na osnovi radne aktivnosti (radni odnos, obavljanje djelatnosti i dr.) obvezno osigurana na mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti.

3. Osigurana osoba je fizička osoba osigurana na mirovinsko osiguranje generacijske solidarnosti u određenim okolnostima za rizik smanjenja radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja prouzročenog ozljedom na radu ili profesionalnom bolesti.

4. Mirovinski staž je skupni naziv za razdoblja provedena u obveznom mirovinskom osiguranju i produženom osiguranju (staž osiguranja) i razdoblja provedenih izvan osiguranja koja se pod određenim uvjetima priznaju u mirovinski staž (posebni staž).

5. Staž osiguranja s povećanim trajanjem je razdoblje provedeno u obveznom mirovinskom osiguranju koje se računa s povećanim trajanjem. Posebnim propisima su određena radna mjesta i zanimanja na kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem i osiguranici invalidne osobe kojima se staž osiguranja računa s povećanim trajanjem.

6. Pridodani staž je razdoblje koje se pridodaje stvarno ostvarenom mirovinskom stažu zajedno s kojim kao ukupni mirovinski staž služi samo za određivanje invalidske ili obiteljske mirovine ako osiguranik na dan nastanka smanjenja, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti ili smrti nije navršio 60 godina života, ali ne i za ispunjenje uvjeta za ostvarivanje prava.

7. Mirovina (starosna, prijevremena starosna, invalidska, privremena invalidska i obiteljska) je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja.

8. Najniža mirovina je najniže novčano primanje iz mirovinskog osiguranja koje se određuje na temelju mirovinskog staža osiguranika i aktualne vrijednosti mirovine.

9. Osnovna mirovina je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja koje pod određenim uvjetima stječu osiguranici koji su od 1. siječnja 2002. osigurani i u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje.

10. Korisnik mirovine je osiguranik kojem je priznato pravo na mirovinu.

11. Naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije je novčano primanje osiguranika, odnosno osigurane osobe i u vezi s profesionalnom rehabilitacijom.

12. Naknada zbog tjelesnog oštećenja je novčano primanje iz mirovinskog osiguranja zbog tjelesnog oštećenja nastalog kao posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

13. Matična evidencija je skup podataka o osiguranicima, obveznicima doprinosa i korisnicima mirovina koji se obvezno vode u Zavodu.

14. Uredbe Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti su sekundarni izvori prava Europske unije koji se izravno primjenjuju u Republici Hrvatskoj, a obuhvaćaju Uredbu (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i Uredbu (EZ) br. 987/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe (EZ) br. 883/2004 o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, kako su posljednji put izmijenjene Uredbom br. 1224/2012. Radi provedbe navedenih uredbi donesen je Zakon o provedbi uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Članak 9.

(1) Obvezno su osigurani:

1. radnici, službenici i namještenici i s njima, prema posebnim propisima, izjednačene osobe, zaposleni na državnom području Republike Hrvatske
2. osobe izabrane ili imenovane na dužnosti u tijelima javne vlasti, jedinicama lokalne samouprave i jedinicama područne (regionalne) samouprave, ako za taj rad primaju plaću
3. osobe koje se nakon završenog školovanja nalaze na obveznom stručnom osposobljavanju za rad
4. osobe koje se stručno osposobljavaju za rad bez zasnivanja radnog odnosa, prema posebnim propisima

5. osobe zaposlene kod inozemnih organizacija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje ne uživaju diplomatski imunitet (strano predstavništvo, međunarodna organizacija i ustanova), kod inozemnih fizičkih osoba s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj, ili kod diplomatskih misija i konzularnih ureda strane države te međunarodnih organizacija ili predstavništva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje uživaju diplomatski imunitet, ili u osobnoj službi kod stranih državljana, ako uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno

6. državljani trećih zemalja i osobe bez državljanstva zaposleni na državnom području Republike Hrvatske, ako pravnim propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti ili međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju nije drukčije određeno

7. izaslani radnici koji za poslodavca sa sjedištem u Republici Hrvatskoj obavljaju poslove u drugoj državi te osobe na radu u diplomatskoj misiji ili konzularnom uredu Republike Hrvatske u inozemstvu

8. sezonski radnici u poljoprivredi, prema Zakona o poticanju zapošljavanja.

(2) Nezaposlene osobe obvezno su osigurane pod uvjetima i u trajanju utvrđenim propisima o zapošljavanju.

(3) Obvezno su osigurane osobe koje pružaju pomoć i njegu hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata i koje za taj rad primaju naknadu prema posebnim propisima.

(4) Obvezno su osigurane osobe koje su zaposlene kod poslodavca sa sjedištem u inozemstvu, na koje se u skladu s pravnim propisima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti primjenjuje zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Članak 11.

(1) Obvezno su osigurane osobe koje obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, a upisane su u upisnik obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, odnosno u upisnik šumoposjednika u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva, odnosno šumoposjednika i člana njegova obiteljskog domaćinstva.

(2) U smislu ovoga Zakona smatra se da osobe iz stavka 1. ovoga članka ne obavljaju poljoprivrednu i šumarsku djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje ako su obvezno osigurane po drugoj osnovi, ili ako su na redovitom školovanju, ako su starije od 65 godina života, ili ako su korisnici mirovine, osim korisnika invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona te korisnika invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti iz članka 175. stavaka 4. i 5. ovoga Zakona.

Članak 12.

Obvezno su osigurani članovi uprave i izvršni direktori trgovačkih društava i upravitelji zadruge ako nisu obvezno osigurani po drugoj osnovi i ako posebnim propisom nije drukčije određeno.

Članak 14.

(1) Na osobni zahtjev obvezno je osiguran roditelj koji obavlja roditeljske dužnosti u prvoj godini života djeteta, a nije obvezno osiguran po drugoj osnovi, ako je dijete hrvatski državljanin i ako roditelj i dijete imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. Rođenjem sljedećeg djeteta, prije navršene prve godine života prethodnog djeteta, prestaje pravo na obvezno osiguranje po prethodno rođenom djetetu.

(2) Ako oba roditelja obavljaju roditeljske dužnosti prema djetetu, a nisu osigurani po drugoj osnovi, obvezno se osigurava majka djeteta, ako se roditelji drukčije ne dogovore.

(3) Obvezno je osiguran roditelj njegovatelj ili njegovatelj prema propisima o socijalnoj skrbi, za vrijeme trajanja toga statusa.

Članak 15.

(1) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe zaposlene u inozemstvu kod međunarodnih organizacija i stranih poslodavaca ako nisu obvezno osigurane prema inozemnim propisima na koje se odnosi međunarodni ugovor o socijalnom osiguranju, ili ako nisu obvezno osigurane prema uredbama Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

(2) Na osobni zahtjev obvezno se osiguravaju osobe zaposlene u institucijama Europske unije, ako nisu obvezno osigurane prema propisima Europske unije.

(3) Pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka obvezno se osiguravaju i osobe zaposlene na državnom području Republike Hrvatske kod poslodavaca sa sjedištem u inozemstvu, koji nemaju registriranu podružnicu u Republici Hrvatskoj.

(4) Obvezno osiguranje iz stavaka 1. i 2. ovoga članka uspostavlja se od dana zaposlenja, a najranije od 1. siječnja kalendarske godine u kojoj je podnesena prijava na osiguranje.

Članak 33.

(1) Pravo na starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2030. ima osiguranik kada navršši 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

(2) Pravo na starosnu mirovinu osiguranik ima s navršenih 15 godina mirovinskog staža i

- u 2031. godini - 65 godina i 3 mjeseca života
- u 2032. godini - 65 godina i 6 mjeseci života
- u 2033. godini - 65 godina i 9 mjeseci života
- u 2034. godini - 66 godina
- u 2035. godini - 66 godina i 3 mjeseca života
- u 2036. godini - 66 godina i 6 mjeseci života
- u 2037. godini - 66 godina i 9 mjeseci života.

(3) Pravo na starosnu mirovinu od 1. siječnja 2038. ima osiguranik kada navrši 67 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Članak 34.

(1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu u razdoblju od 1. siječnja 2014. do 31. prosinca 2030. ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 35 godina mirovinskog staža.

(2) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik ima s navršених 35 godina mirovinskog staža i:

-u 2031. godini - 60 godina i 3 mjeseca života

-u 2032. godini - 60 godina i 6 mjeseci života

-u 2033. godini - 60 godina i 9 mjeseci života

-u 2034. godini - 61 godinu

-u 2035. godini - 61 godinu i 3 mjeseca života

-u 2036. godini - 61 godinu i 6 mjeseci života

-u 2037. godini - 61 godinu i 9 mjeseci života.

(3) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu od 1. siječnja 2038. ima osiguranik kada navrši 62 godine života i 35 godina mirovinskog staža.

Članak 35.

(1) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika ima osiguranik kada navrši 60 godina života i 41 godinu staža osiguranja.

(2) Pravo na starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika iz stavka 1. ovoga članka ne može steći osiguranik koji je navršio životnu dob iz članka 33., odnosno članka 180. ovoga Zakona.

Članak 36.

(1) Pravo na prijevremenu starosnu mirovinu prema uvjetima iz članka 34. ovoga Zakona ima osiguranik koji je nakon prestanka osiguranja prouzročеног stečajem, neposredno prije ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu iz članka 34. i članka 182. ovoga Zakona proveo u neprekidnom trajanju najmanje dvije godine kao nezaposlena osoba prijavljena službi nadležnoj za zapošljavanje.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka pripada najranije s danom ispunjenja uvjeta ako se osiguranik s tim danom odjavi iz evidencije nadležne službe za zapošljavanje.

(3) Zahtjev za prijevremenu starosnu mirovinu iz ovoga članka podnosi se od dana ispunjenja prvih uvjeta iz članka 34. ovoga Zakona.

(4) Prijevremena starosna mirovina iz stavka 1. ovoga članka određuje se uz primjenu polaznog faktora 1,0.

Članak 37.

(1) Pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu osiguranik može steći kada ispuni uvjete za mirovinu, a nakon prestanka osiguranja ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Osiguranik kojemu nije prestalo osiguranje može podnijeti zahtjev za priznanje prava na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu najranije jedan mjesec prije prestanka osiguranja uz pružanje dokaza o datumu prestanka osiguranja.

(3) Pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu priznaje se osiguraniku od dana navedenog u zahtjevu, ali najranije od prvog sljedećeg dana nakon prestanka osiguranja.

(4) Kada se pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu ostvaruje na zahtjev osiguranika nakon prestanka osiguranja, a u zahtjevu nije naveden datum od kojega osiguranik traži priznanje prava na mirovinu, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga idućeg dana nakon prestanka osiguranja, ako je zahtjev podnesen u roku od šest mjeseci od prestanka osiguranja. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(5) Kada je osiguranik zahtjev podnio unutar roka od šest mjeseci od dana prestanka osiguranja, a u zahtjevu traži da mu se pravo na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu prizna s kasnijim datumom od prvog sljedećeg dana nakon prestanka osiguranja, pravo će mu se priznati s izabranim datumom, ali samo onda ako je unutar roka od šest mjeseci od prestanka osiguranja.

(6) Iznimno od stavaka 1. do 5. ovoga članka osiguranik koji je nakon ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu prema ovome Zakonu, nastavio raditi ali ne više s punim radnim vremenom, nego do polovice punog radnog vremena koje je radio prije ispunjenja uvjeta za starosnu mirovinu, može i bez prestanka radnog odnosa steći pravo na starosnu mirovinu od dana s kojim je nakon ispunjenja uvjeta nastavio raditi do polovice punog radnog vremena.

(7) Kada osiguranik tijekom postupka za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu bez prekida radnog odnosa nastavlja raditi do polovice punog radnog vremena, a ispunjava uvjete za tu mirovinu, poslodavac je obvezan u skladu s člancima 111. i 112. ovoga Zakona dostaviti prijavu o promjeni nastaloj tijekom osiguranja na temelju izmijenjenog ugovora o radu.

(8) Osiguranik iz članka 26. ovoga Zakona, koji nije uplatio u cijelosti dužne doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju, može ostvariti pravo na starosnu mirovinu ili prijevremenu starosnu mirovinu ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos. Ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospjelih doprinosa za razdoblje provedeno u osiguranju za koje doprinos nije uplaćen.

(9) Osiguranik može dvanaest mjeseci prije podnošenja zahtjeva obavijestiti Zavod o svojoj namjeri za podnošenje zahtjeva za priznanje prava na starosnu mirovinu ili prijevremenu

starosnu mirovinu u svrhu kompletiranja i kontrole podataka o stažu osiguranja i plaći, odnosno osnovici. Obavijest osiguranika ne smatra se zahtjevom za priznanje prava na mirovinu prema stavcima 2. i 5. ovoga članka.

Članak 38.

Osiguranici koji rade na osobito teškim i za zdravlje i radnu sposobnost štetnim radnim mjestima i osiguranici kojima nakon određenih godina života, zbog naravi i težine posla, fiziološke funkcije organizma opadaju u toj mjeri da onemogućavaju daljnje uspješno obavljanje tog posla, kao i osiguranici slijepe osobe, osobe oboljele od distrofije i srodnih mišićnih i neuromišićnih bolesti, oboljeli od paraplegije, cerebralne i dječje paralize, multiple skleroze i srodnih bolesti, reumatoidnog artritisa, gluhe osobe te osobe kod kojih postoje funkcionalni poremećaji zbog kojih se ne mogu samostalno kretati bez uporabe invalidskih kolica, osim prava propisanih ovim Zakonom ostvaruju prava i prema posebnom zakonu.

Članak 45.

(1) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju prema ovome Zakonu ima osiguranik iz članka 9. stavka 1., članaka 10. i 12. i osigurana osoba iz članaka 19. do 21. ovoga Zakona kod koje je nastalo smanjenje radne sposobnosti iz članka 39. stavka 1. ovoga Zakona i kod koje postoji preostala radna sposobnost iz članka 39. stavka 2. ovoga Zakona.

(2) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju može se steći ako je kod osiguranika ili osigurane osobe smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo prije navršene 53. godine života.

(3) Ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede izvan rada ili bolesti, osiguranik ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju ako ispunjava uvjete mirovinskog staža za stjecanje prava na invalidsku mirovinu.

(4) Ako je smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost nastalo zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti, osiguranik ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Članak 51.

(1) Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju zbog ozljede izvan rada ili bolesti, ima od dana nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost do dana početka profesionalne rehabilitacije i od dana završetka profesionalne rehabilitacije do zaposlenja na odgovarajućem radnom mjestu, pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije u visini invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti.

(2) Invalid rada iz stavka 1. ovoga članka za vrijeme profesionalne rehabilitacije ima pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti.

(3) Naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz stavka 1. ovoga članka pripada invalidu rada do zaposlenja, odnosno stjecanja svojstva osiguranika, a najduže dvanaest mjeseci od dana završetka profesionalne rehabilitacije pod uvjetom da se u roku od 30 dana od dana završetka profesionalne rehabilitacije prijavio nadležnoj službi zapošljavanja kao nezaposlen. Ako je invalid rada nakon završene rehabilitacije povremeno radio ili obavljao djelatnost, tada naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije pripada u razdobljima

nezaposlenosti, ali najduže dvanaest mjeseci računajući od dana završetka profesionalne rehabilitacije.

(4) Invalidu rada s danom stupanja na profesionalnu rehabilitaciju radni odnos počinje mirovati, a do završetka profesionalne rehabilitacije ostvaruje staž osiguranja i naknadu plaće u vezi s profesionalnom rehabilitacijom te je i osiguran po toj osnovi.

Članak 52.

(1) Invalid rada koji je stekao pravo na profesionalnu rehabilitaciju zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti ima, od dana nastanka smanjenja radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost do dana početka profesionalne rehabilitacije, za vrijeme profesionalne rehabilitacije i od dana završetka profesionalne rehabilitacije do zaposlenja na odgovarajućem radnom mjestu, pravo na naknadu plaće zbog profesionalne rehabilitacije u visini invalidske mirovine zbog potpunog gubitka radne sposobnosti za 40 godina mirovinskog staža.

(2) Naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije iz stavka 1. ovoga članka pripada invalidu rada najduže dvadeset i četiri mjeseca od dana završetka profesionalne rehabilitacije pod uvjetom da se u roku od 30 dana od dana završetka profesionalne rehabilitacije prijavio nadležnoj službi zapošljavanja u skladu s propisima o zapošljavanju. Ako je invalid rada nakon završene rehabilitacije povremeno radio ili obavljao djelatnost, tada naknada plaće zbog profesionalne rehabilitacije pripada u razdobljima nezaposlenosti, ali najduže dvadeset i četiri mjeseca računajući od dana završetka profesionalne rehabilitacije.

Članak 59.

(1) Pravo na invalidsku mirovinu ima osiguranik od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Osiguraniku kod kojega je na temelju nalaza i mišljenja mjesno nadležne područne ustrojstvene jedinice Zavoda za vještačenje, odnosno nalaza i mišljenja središnjeg ureda Zavoda za vještačenje utvrđen djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 3. ili 4. ovoga Zakona na temelju koje ima pravo na invalidsku mirovinu prema članku 56. ovoga Zakona, a koji je u radnom odnosu ili obavlja djelatnost na temelju koje je obvezno osiguran, Zavod donosi rješenje o priznanju prava na invalidsku mirovinu na osnovi utvrđenog djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Nakon pravomoćnosti tog rješenja donijet će se rješenje o određivanju iznosa mirovine i početku isplate.

(3) Kada se pravo na invalidsku mirovinu ostvaruje na zahtjev osiguranika nakon prestanka osiguranja, a djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti je postojao prije podnošenja zahtjeva, osiguranik ima pravo na invalidsku mirovinu od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana nastanka djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na invalidsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag.

(4) Osiguraniku kod kojega je utvrđen djelomični gubitak radne sposobnosti prema članku 39. stavku 3. ovoga Zakona, a od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju djelomičnog gubitka radne sposobnosti do donošenja rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu iz stavka 2. ovoga članka primao je naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti

za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, isplata invalidske mirovine pripada od dana početka rada na drugim poslovima prema promijenjenoj preostaloj radnoj sposobnosti osiguranika, odnosno invalida rada.

(5) Osiguraniku kojemu je rješenjem iz stavka 2. ovoga članka priznato pravo na invalidsku mirovinu na temelju djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, a koji je nakon utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti nastavio raditi i nije primao naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, invalidska mirovina isplaćuje se, uz primjenu članka 87. stavka 1. točke 7. ovoga Zakona, od dana utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti.

(6) Osiguraniku koji ima pravo na invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, a kojem je nakon utvrđenog djelomičnog gubitka radne sposobnosti prestao radni odnos, odnosno osiguranje, invalidska mirovina se isplaćuje, uz primjenu članka 87. stavka 1. točke 6. ovoga Zakona, od prvoga idućeg dana nakon prestanka radnog odnosa, odnosno osiguranja.

(7) Osiguraniku kod kojega je utvrđen potpuni gubitak radne sposobnosti prema članku 39. stavku 4. ovoga Zakona, a od podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti do donošenja rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu iz stavka 2. ovoga članka primao je naknadu plaće zbog privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, mirovina se isplaćuje od prvog idućeg dana nakon pravomoćnosti rješenja iz stavka 2. ovoga članka.

(8) Osiguraniku kojemu je rješenjem priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 4. ovoga Zakona, a koji nije primao naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja, mirovina se isplaćuje od prvoga idućeg dana od dana do kojega je nakon utvrđenog potpunog gubitka radne sposobnosti ostvario plaću.

(9) Osiguranik iz članka 26. ovoga Zakona koji nije uplatio doprinose za mirovinsko osiguranje za čitavo razdoblje provedeno u osiguranju može ostvariti pravo na invalidsku mirovinu ako ispunjava uvjete za stjecanje prava na invalidsku mirovinu na temelju staža osiguranja za koji je uplaćen doprinos. Ostvarivanjem prava na mirovinu ne prestaje obveza plaćanja dospjelih doprinosa za razdoblje provedeno u osiguranju za koje doprinos nije uplaćen.

(10) Osiguranik kod kojega je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti nastao kao posljedica radnje za koju je pravomoćnom presudom osuđen za kaznena djela protiv Republike Hrvatske, kaznena djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja i kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva prema Kaznenom zakonu (»Narodne novine«, br. 125/11. i 144/12.), kao i za kaznena djela protiv Republike Hrvatske i kaznena djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom prema Kaznenom zakonu (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08., 57/11. i 77/11. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) ne stječe, odnosno gubi pravo na invalidsku mirovinu ostvarenu na temelju tog djelomičnog, odnosno potpunog gubitka radne sposobnosti s prvim danom idućega mjeseca od mjeseca u kojem je presuda donesena u kaznenom postupku postala pravomoćnom.

(11) Ako u slučaju iz stavka 10. ovoga članka postoji pravo članova obitelji osiguranika na uzdržavanje od osiguranika, njegova će se invalidska mirovina isplaćivati tim članovima obitelji u visini obiteljske mirovine.

(12) Osiguranik ostvaruje pravo na privremenu invalidsku mirovinu na osobni zahtjev od dana podnošenja zahtjeva ako je zahtjev za ostvarivanje prava podnesen u roku od šest mjeseci od dana ispunjenja uvjeta iz članka 57. ovoga Zakona. Ako je zahtjev podnesen nakon isteka navedenoga roka, osiguranik ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu od prvoga dana idućeg mjeseca nakon podnošenja zahtjeva i za šest mjeseci unatrag, ali najranije od dana ispunjenja uvjeta.

(13) Ako je činjenica postojanja djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti utvrđena u drugostupanjskom postupku u povodu žalbe, rješenje o pravu i isplati mirovine donijet će se na temelju nalaza i mišljenja središnjeg ureda Zavoda za vještačenje.

Članak 63.

(1) Naknada zbog tjelesnog oštećenja se određuje ovisno o postotku tjelesnog oštećenja u odgovarajućem postotku od osnovice i iznosi:

Zbog tjelesnog oštećenja od	Stupanj	Naknada iznosi u postotku od osnovice
100%	1	40%
90%	2	36%
80%	3	32%
70%	4	28%
60%	5	24%
50%	6	20%
40%	7	16%
30%	8	12%

(2) Osnovicu za određivanje naknade iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Zavod općim aktom.

(3) Naknada zbog tjelesnog oštećenja usklađuje se na isti način kao i mirovine.

Članak 69.

(1) Dijete ima pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja i može se tim pravom koristiti i nakon navršene 15. godine života u razdobljima kada nije zaposlen, ali najduže do 18. godine života.

(2) Dijete kod kojega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti prema članku 39. stavku 4. ovoga Zakona, do dobi iz stavka 1. ovoga članka, ima pravo na obiteljsku mirovinu za vrijeme dok traje potpuni gubitak radne sposobnosti.

(3) Dijete kod kojega nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti nakon dobi do koje se djeci osigurava pravo na obiteljsku mirovinu iz stavka 1. ovoga članka, a prije smrti osiguranika ili korisnika prava, ima pravo na obiteljsku mirovinu ako ga je osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti.

(4) Dijete kod kojega tijekom trajanja prava na obiteljsku mirovinu nastupi potpuni gubitak radne sposobnosti, zadržava pravo na obiteljsku mirovinu dok postoji potpuni gubitak radne sposobnosti.

(5) Iznimno od odredbi stavaka 1. do 4. ovoga članka, pravo na obiteljsku mirovinu nakon smrti roditelja ima i dijete sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom, neovisno o tome je li ga osiguranik ili korisnik prava uzdržavao do svoje smrti.

(6) Korisniku prava na obiteljsku mirovinu iz stavka 5. ovoga članka koji stupi u radni odnos ili počne obavljati djelatnost kao osoba s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti po osnovi koje postoji obveza na mirovinsko osiguranje prema ovome Zakonu, isplata obiteljske mirovine se obustavlja. Nakon prestanka obveznog osiguranja ponovno se uspostavlja isplata obiteljske mirovine.

(7) Dijete sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom iz stavka 5. ovoga članka koje prije smrti roditelja stupi u radni odnos ili počne obavljati djelatnost po osnovi koje postoji obveza osiguranja prema ovome Zakonu, nakon smrti roditelja ima pravo na obiteljsku mirovinu.

(8) Dijete iz stavaka 2. i 3. ovoga članka koje je ostvarilo obiteljsku mirovinu na temelju potpunog gubitka radne sposobnosti prema članku 39. stavku 4. ovoga Zakona ne gubi pravo na obiteljsku mirovinu ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost po osnovi koje postoji obveza osiguranja prema ovome Zakonu, ali mu se obustavlja isplata mirovine za vrijeme trajanja osiguranja, kao i djetetu iz stavka 6. ovoga članka.

Članak 75.

(1) Stupanjem u brak, odnosno postojanjem izvanbračne zajednice pravo na obiteljsku mirovinu gube:

1. udovica, odnosno udovac mlađi od 50 godina, osim ako to pravo imaju zbog potpunog gubitka radne sposobnosti

2. djeca osiguranika, braća, sestre i druga djeca bez roditelja, osim djece koja to pravo imaju zbog potpunog gubitka radne sposobnosti i djece koja se nalaze na redovitom školovanju te djece sa statusom osobe s invaliditetom s preostalom radnom sposobnosti utvrđenom prema propisima o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom iz članka 69. stavka 5. ovoga Zakona.

(2) Udovici, odnosno udovcu koji je stupanjem u novi brak ili postojanjem nove izvanbračne zajednice izgubio pravo na obiteljsku mirovinu, a po bračnom, odnosno izvanbračnom drugu iz novoga braka ili nove izvanbračne zajednice nije ostvario obiteljsku mirovinu, uspostavlja se pravo na prijašnju obiteljsku mirovinu uz uvjet da u trenutku prestanka novog braka ili nove izvanbračne zajednice ima dijete iz prijašnjeg braka ili

izvanbračne zajednice koje se koristi obiteljskom mirovinom i da prema tome djetetu obavlja roditeljske dužnosti.

(3) Odredbe ovoga Zakona o stjecanju, određivanju, korištenju, ponovnom određivanju i gubitku prava na obiteljsku mirovinu udovice, odnosno udovca odgovarajuće se primjenjuju na izvanbračnog druga i razvedenog bračnog druga koji je ostvario pravo na uzdržavanje.

Članak 85.

(1) Polazni faktor ovisi o dobi osiguranika na dan stjecanja prava na mirovinu. Polazni faktor određuje u kojem se opsegu uzimaju vrijednosni bodovi pri određivanju mirovine. Vrijednosni bodovi uzimaju se u punom opsegu (polazni faktor 1,0):

1. za invalidsku mirovinu
2. za privremenu invalidsku mirovinu
3. za obiteljsku mirovinu nakon smrti osiguranika
4. za starosnu mirovinu
5. za starosnu mirovinu za dugogodišnjeg osiguranika iz članka 35. ovoga Zakona
6. za prijevremenu starosnu mirovinu iz članka 36. ovoga Zakona.

(2) Polazni faktor za određivanje prijevremene starosne mirovine određuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka smanjuje za svaki mjesec prije navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, i to za:

- s navršenih 35 godina mirovinskog staža - za 0,34% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža - za 0,32% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža - za 0,30% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža - za 0,25% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža - za 0,15% po mjesecu
- s navršenih 40 godina mirovinskog staža - za 0,10% po mjesecu.

(3) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine osiguranika, koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene 65. godine života i ima 35 godina mirovinskog staža, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na starosnu mirovinu, a najviše za pet godina.

(4) Polazni faktor za određivanje starosne mirovine za dugogodišnjeg osiguranika iz članka 35. ovoga Zakona, koji prvi put stječe mirovinu nakon navršene 60. godine života i ima 41 godinu staža osiguranja u efektivnom trajanju, utvrđuje se tako da se polazni faktor iz stavka 1. ovoga članka povećava za 0,15% po mjesecu za svaki mjesec nakon navršenih godina života osiguranika propisanih za stjecanje prava na tu mirovinu, a najviše za pet godina. Za određivanje obiteljske mirovine nakon smrti ovoga osiguranika koji je umro

nakon navršene 60. godine života i 41 godine staža osiguranja u efektivnom trajanju i nije stekao mirovinu, primjenjuje se isti polazni faktor.

(5) Za određivanje obiteljske mirovine osiguranika koji je umro nakon navršene 65. godine života i ima 35 godina mirovinskog staža i nije stekao mirovinu, primjenjuje se polazni faktor iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 87.

(1) Mirovinski faktor iznosi za:

1) starosnu mirovinu	1,0
2) starosnu mirovinu koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja do polovice punog radnog vremena	1,0
3) prijevremenu starosnu mirovinu	1,0
4) privremenu invalidsku mirovinu koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti	0,8
5) invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti	1,0
6) invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje za vrijeme nezaposlenosti	0,8
7) invalidsku mirovinu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti	0,5
8) invalidsku mirovinu ostvarenu zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti uzrokovane ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću koja se isplaćuje osiguraniku za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti	0,6667
9) obiteljsku mirovinu u slučaju ako mirovina pripada samo udovici, odnosno udovcu i djeci osiguranika, ili samo roditeljima, ili braći, sestrama i drugoj djeci bez roditelja uzetog na uzdržavanje, i to ako mirovinu koristi:	
– jedan član obitelji	0,7
– dva člana obitelji	0,8
– tri člana obitelji	0,9
– četiri i više članova obitelji	1,0

(2) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac, djeca i roditelji osiguranika, mirovinski se faktor određuje tako da se udovici, odnosno udovcu i djeci odredi prema stavku 1. točki 9. ovoga članka, a roditeljima ostatak do 1,0. Ako bi udovici, odnosno udovcu i djeci s obzirom na njihov broj mirovinski faktor iznosio 1,0, mirovinski faktor za udovicu, odnosno udovca i djecu iznosi 0,9, a za roditelje 0,1.

(3) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac, djeca ili roditelji i drugi članovi obitelji (brat, sestra i drugo dijete bez roditelja uzeto na uzdržavanje), mirovinski se faktor određuje tako da se udovici, odnosno udovcu, djeci ili roditeljima odredi prema stavku 1. točki 9. ovoga članka, a drugim članovima obitelji – ostatak do 1,0.

(4) Ako pravo na obiteljsku mirovinu ima udovica, odnosno udovac i bivši bračni drug osiguranika, odnosno korisnika mirovine, oboje se, radi određivanja obiteljske mirovine prema ovome Zakonu, smatraju jednim članom obitelji pa im se mirovinski faktor određuje za jednog člana obitelji.

Članak 90.

(1) Osiguraniku koji ostvaruje mirovinu samo prema odredbama ovoga Zakona, a kojem je mirovina određena prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona manja od najniže mirovine, odredit će se najniža mirovina.

(2) Najniža mirovina određuje se za svaku godinu mirovinskog staža u visini od 0,825% od prosječne bruto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u 1998. godini prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

(3) Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se prema stavku 2. ovoga članka, za 40 godina mirovinskog staža.

(4) Najniža mirovina korisnika invalidske mirovine, čiji je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti djelomično posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a djelomično posljedica bolesti ili ozljede izvan rada, određuje se od zbroja najnižih mirovina obračunatih u razmjernom dijelu za slučaj djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti uzrokovane ozljedom na radu ili profesionalnom bolešću, prema stavku 3. ovoga članka, i razmjernom dijelu za slučaj bolesti ili ozljede izvan rada, prema stavku 2. ovoga članka.

(5) Najniža mirovina korisnika obiteljske mirovine nakon smrti osiguranika, čija je smrt posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, određuje se, prema stavku 2. ovoga članka, za 40 godina mirovinskog staža.

(6) Najniža mirovina određuje se uz primjenu polaznog faktora i mirovinskog faktora prema ovome Zakonu.

(7) Korisniku starosne i invalidske mirovine ostvarene zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 56. ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, najniža mirovina ne pripada za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti.

(8) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad iz stavka 7. ovoga članka nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, najniža mirovina određuje se odgovarajućom primjenom stavaka 2., 3., 4. i 6. ovoga članka.

Članak 91.

(1) Osiguraniku osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje koji je ostvario staž osiguranja u razdoblju do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, starosna mirovina i prijevremena starosna mirovina određuju se na način da se dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž navršen do tog dana određuje kao da je osiguranik bio osiguran

samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, a dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž od toga dana određuje se kao osnovna mirovina.

(2) Osiguraniku osiguranom u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje koji nije ostvario staž osiguranja u razdoblju do početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, starosna mirovina i prijevremena starosna mirovina određuju se kao osnovna mirovina.

(3) Članu obitelji osiguranika osiguranog u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje čija su sredstva s osobnog računa naslijeđena, obiteljska mirovina na koju ima pravo iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti određuje se tako da se dio mirovine koji mu pripada za mirovinski staž ostvaren od početka primjene obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje određuje kao osnovna mirovina.

Članak 93.

(1) Osobni bodovi za osnovnu mirovinu određuju se tako da se osobni bodovi određeni na temelju mirovinskog staža navršenog od početka osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje pomnože s faktorom osnovne mirovine određenim za kalendarsku godinu u kojoj osiguranik stječe pravo na mirovinu.

(2) Faktor osnovne mirovine iz stavka 1. ovoga članka određuje se 1. siječnja svake godine u visini prosjeka udjela stope doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti propisane za osiguranike osigurane u oba obvezna mirovinska osiguranja u ukupnoj stopi doprinosa za mirovinsko osiguranje u razdoblju od 1. siječnja 2002. do tekuće godine.

(3) Faktor osnovne mirovine primjenjuje se i na najnižu mirovinu i najvišu mirovinu određenu na temelju mirovinskog staža navršenog od početka osiguranja u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, a na temelju mirovinskog staža ostvarenog do toga dana, najniža mirovina i najviša mirovina prema Zakonu o najvišoj mirovini (»Narodne novine«, br. 162/98. i 82/01.) određuju se kao da je osiguranik bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

(4) Faktor osnovne mirovine iz stavka 2. ovoga članka utvrđuje Upravno vijeće Zavoda.

Članak 99.

(1) Korisniku mirovine koji se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje isplata mirovine se obustavlja.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, mirovina se ne obustavlja:

1. korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona i nastavi raditi do polovice punog radnog vremena uz izmijenjeni ugovor o radu

2. korisniku starosne mirovine koji je ostvario starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona i korisniku starosne mirovine koji je tu mirovinu ostvario do stupanja na snagu ovoga Zakona koji se tijekom korištenja prava zaposli do polovice punog radnog vremena

3. korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad, ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona

4. korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti ostvarene prema ovome Zakonu

5. korisniku koji obavlja sezonske poslove u poljoprivredi prema propisima o poticanju zapošljavanja i drugim propisima kojima je ovo pitanje uređeno na drugačiji način, odnosno izričito propisano da se ne obustavlja isplata mirovine

6. korisniku koji ostvaruje drugi dohodak, odnosno obavlja drugu djelatnost (članak 17. ovoga Zakona).

(3) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne ili opće nesposobnosti za rad prema posebnom propisu kojim se uređuju prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, koji prema tom propisu za vrijeme obavljanja dužnosti upravitelja zadruge nije obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje, ne obustavlja se isplata mirovine niti se po toj osnovi ponovno određuje kada poslove upravitelja zadruge obavlja bez plaće i naknade.

(4) Korisniku invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno zbog potpunog gubitka radne sposobnosti kojemu je ta mirovina prevedena u starosnu mirovinu prema članku 58. stavku 1. i članku 175. stavicima 7. i 8. ovoga Zakona, ako se zaposli ili počne obavljati djelatnost na temelju koje postoji obveza na osiguranje obustavlja se isplata mirovine.

Članak 100.

(1) Korisnik prijevremene starosne mirovine koji je nakon stjecanja prava na mirovinu navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja može nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje ostvariti pravo na novu starosnu mirovinu, odnosno prijevremenu starosnu mirovinu, ako su ispunjeni uvjeti godina života i mirovinskog staža iz članaka 33., 34., 35., 180. i 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavicima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona, prema ukupnom navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na prijevremenu starosnu mirovinu.

(2) Pri određivanju mirovine prema stavku 1. ovoga članka polazni faktor se određuje tako da se polazni faktor na temelju kojeg je bila određena prijašnja prijevremena starosna mirovina poveća za 0,15% za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine zbog zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, a može iznositi najviše 1,0.

(3) Korisniku starosne mirovine može se nakon prestanka zaposlenja, odnosno obavljanja djelatnosti po osnovi koje je obvezno osiguran na mirovinsko osiguranje odrediti nova mirovina ako je navršio najmanje jednu godinu staža osiguranja nakon stjecanja prava na starosnu mirovinu i ispunjava uvjete starosti i mirovinskog staža za starosnu mirovinu. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavicima 1. i 2. i člancima 81. do 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima prije i poslije ostvarivanja prava na starosnu mirovinu.

(4) Ako je korisniku iz stavka 3. ovoga članka za vrijeme zaposlenja bila isplaćivana starosna mirovina, polazni faktor se određuje u visini polaznog faktora na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina.

(5) Korisniku starosne mirovine iz članaka 33. i 175. ovoga Zakona kojemu je bila obustavljena isplata starosne mirovine za vrijeme zaposlenja, odnosno obavljanja samostalne djelatnosti, a koji ima 35 godina mirovinskog staža, polazni faktor se određuje tako da se polazni faktor na temelju kojeg je bila određena prijašnja starosna mirovina poveća za 0,15% za svaki mjesec za koji je bila obustavljena isplata mirovine, a može iznositi najviše 1,09.

(6) Korisniku prijevremene starosne mirovine koji je ostvario pravo na mirovinu prema članku 35. ovoga Zakona navršenjem uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu mirovinu prema člancima 33. i 180. ovoga Zakona ne povećava se polazni faktor za određivanje starosne mirovine prema članku 85. stavku 3. ovoga Zakona.

(7) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji nastavi raditi na drugom poslu prema preostaloj, odnosno smanjenoj radnoj sposobnosti ili naknadno stupi u osiguranje i po toj osnovi navrši najmanje jednu godinu staža osiguranja, može se priznati pravo na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje toga prava prema člancima 33., 34., 35., 180. ili 182. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema članku 79. stavcima 1. i 2. i člancima 81. - 88. ovoga Zakona prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima do dana stjecanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

(8) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji je nakon stjecanja prava na tu mirovinu stekao svojstvo osiguranika, neovisno o trajanju staža osiguranja po toj osnovi, može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz članka 39. stavka 4. i članka 56. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se na temelju ukupnog mirovinskog staža i ostvarenih vrijednosnih bodova do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

(9) Korisniku invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti za rad ostvarene do stupanja na snagu ovoga Zakona, kao i korisniku invalidske mirovine zbog djelomičnog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavka 3. ovoga Zakona, koji nije imao svojstvo osiguranika nakon stjecanja prava na tu mirovinu može se priznati pravo na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti ako su ispunjeni uvjeti za stjecanje te mirovine iz članka 39. stavka 4. i članka 56. ovoga Zakona. Nova mirovina odredit će se prema ukupno navršenom mirovinskom stažu i ostvarenim vrijednosnim bodovima do dana stjecanja prava na invalidsku mirovinu zbog potpunog gubitka radne sposobnosti, a polazni faktor može iznositi najviše 1,0.

Članak 108.

(1) Obveznici doprinosa dužni su Zavodu dostavljati podatke propisane ovim Zakonom i općim aktom Zavoda na propisanim prijavama.

(2) Središnji registar osiguranika, Porezna uprava i druge nadležne institucije dužne su Zavodu dostavljati podatke propisane posebnim propisima.

(3) Obveznici doprinosa dužni su omogućiti Zavodu provjeru dostavljenih podataka.

(4) Ako poslodavac ili sam obveznik doprinosa ne dostavi podatke u roku, Zavod će poduzeti mjere prema odredbama ovoga Zakona.

(5) U postupku kontrole podataka osiguranika, odnosno ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja obveznik doprinosa obavezan je na zahtjev Zavoda dostaviti podatke o stažu osiguranja i osnovici na propisanoj prijavi.

(6) Za točnost podataka za osiguranike zaposlene kod pravnih i fizičkih osoba, a koji su dostavljeni i preuzeti od tijela iz stavka 2. ovoga članka, odgovaraju obveznici doprinosa iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 119.

(1) Osoba za koju obveznik doprinosa ne podnese prijavu, odnosno odjavu osiguranja može zahtijevati da Zavod donese rješenje o priznanju, odnosno prestanku svojstva osiguranika.

(2) Ako osiguranik iz članaka 10., 11., 12. i 13. ovoga Zakona u roku od 30 dana od dana nastanka obveze na osiguranje ne podnese prijavu na osiguranje, Zavod će po službenoj dužnosti donijeti rješenje o priznanju svojstva osiguranika.

Članak 121.

Osiguraniku prestaje svojstvo osiguranika prestankom okolnosti na temelju kojih je stekao svojstvo osiguranika, a osiguraniku iz članaka 11. i 13. ovoga Zakona i u slučaju stjecanja prava na mirovinu.

Članak 126.

(1) Nalazom i mišljenjem Zavoda za vještačenje u slučaju utvrđivanja smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 1. do 4. ovoga Zakona obvezno se utvrđuje da se kontrolni pregled mora obaviti najkasnije u roku od tri godine od dana utvrđene smanjene radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost ili djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti. Na kontrolnom pregledu može se odrediti novi kontrolni pregled i rok u kojem će se on obaviti.

(2) Korisnik invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad ili potpunog gubitka radne sposobnosti koji stekne svojstvo osiguranika, kao i korisnik mirovine određene prema članku 58. i članku 175. stavku 7. ovoga Zakona, osim osiguranika iz članaka 14. i 17. ovoga Zakona, podliježe obveznom kontrolnom pregledu.

(3) Ako se korisnik prava ne odazove na kontrolni pregled iz stavka 1. ovoga članka na koji je uredno pozvan, a za to nema opravdane razloge (bolest, smrt člana obitelji, neodgodivo putovanje i drugi opravdan razlog), obustavlja se isplata mirovine, odnosno novčanog primanja iz mirovinskog osiguranja s prvim danom sljedećeg mjeseca nakon donošenja rješenja o obustavi isplate. Obavijest i dokaz da se korisnik nije odazvao na uredno uručen poziv Zavoda za vještačenje ili ministarstva nadležnog za mirovinski sustav dužni su dostaviti Zavodu.

(4) Isplata obustavljenog mirovinskog primanja iz stavka 5. ovoga članka ponovo će se uspostaviti prvog dana idućeg mjeseca nakon mjeseca u kojem je obavljen kontrolni pregled, a najviše za dvanaest mjeseci unatrag.

(5) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, a u slučaju utvrđivanja djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti iz članka 39. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona na temelju medicinske dokumentacije dostavljene od inozemnog nositelja mirovinskog osiguranja koji nije utvrdio i

obvezu kontrolnog pregleda korisnika invalidske mirovine, može se odrediti da navedeni korisnik ne podliježe kontrolnom pregledu.

(6) Kontrolnom pregledu podliježe korisnik prava na temelju djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, kao i korisnik mirovine kojemu je mirovina prevedena prema članku 58. i članku 175. stavku 7. ovoga Zakona i nakon navršene 65. godine života ako je stekao svojstvo osiguranika.

Članak 140.a

(1) Isprave koje Zavod izdaje u granicama svoje nadležnosti i u propisanom obliku smatraju se javnim ispravama.

(2) U postupku dokazivanja mikrofilmska preslika isprave i preslika nastala digitalizacijom isprave (digitalne preslike), kao i reprodukcija mikrofilmske preslike i digitalne preslike isprave izjednačava se s ispravom iz stavka 1. ovoga članka ako je takvu mikrofilmsku presliku, digitalnu kopiju preslike, odnosno reprodukciju tih kopija izdao Zavod u granicama svoje nadležnosti.

(3) Dopušteno je dokazivati da su u takvoj ispravi, odnosno mikrofilmskoj preslici isprave ili digitalnoj preslici isprave, kao i reprodukciji tih kopija činjenice neistinito potvrđene, ili da je sama isprava, odnosno mikrofilmska preslika, digitalna preslika isprave ili reprodukcija tih preslika neispravno sastavljena.

(4) Dopušteno je dokazivati da mikrofilmska preslika ili digitalna preslika isprave, odnosno reprodukcija tih preslika nije vjerna izvorniku isprave.

(5) Mikrofilmska preslika isprave i digitalna preslika isprave, kao i reprodukcija tih preslika, koje je na propisan način izdao Zavod u granicama svoje nadležnosti, imaju u upravnom postupku i drugim postupcima pred nadležnim tijelima i na sudu dokaznu vrijednost izvornika isprave za rješavanje stvari o kojoj se vodi postupak.

Članak 155.

(1) Republika Hrvatska osigurava sredstva u državnom proračunu:

1) za pokrivanje dijela obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovine pod povoljnijim uvjetima prema posebnim propisima, i to za:

1.1. mirovinu ili dio mirovine hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata od 30. svibnja 1990. do 30. lipnja 1996. i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih hrvatskih branitelja

1.2. mirovinu ili dio mirovine pripadnika Hrvatske domovinske vojske mobilizirane od 17. travnja 1941. do 15. svibnja 1945. i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih pripadnika

1.3. mirovinu ili dio mirovine sudionika Narodnooslobodilačkog rata od 6. travnja 1941. do 15. svibnja 1945. i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih sudionika

1.4. mirovinu ili dio mirovine bivših političkih zatvorenika i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih osiguranika

1.5. mirovinu ili dio mirovine članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih osiguranika

1.6. mirovinu ili dio mirovine zastupnika u Hrvatskome saboru i za obiteljsku mirovinu ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih osiguranika

1.7. mirovinu ili dio mirovine djelatnika unutarnjih poslova i pravosuđa i za obiteljsku ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih djelatnika

1.8. mirovinu korisnika iz članka 80. stavka 7. ovoga Zakona u cijelosti ili dio mirovine korisnika iz članka 80. stavka 4. točke 14. ovoga Zakona i za obiteljsku ili dio obiteljske mirovine ostvarene nakon smrti tih pripadnika

1.9. druge slučajeve određene zakonom.

2) za dodatke odnosno povećanje mirovine prema posebnim zakonima koji uređuju ta prava

3) za pokrivanje nedostatka prihoda koji je posljedica uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje

4) za pokrivanje nedostatka prihoda po osnovi smanjene stope doprinosa za poljoprivrednike i

5) za doprinose za osiguranike iz članka 14. i članka 27. stavka 6. ovoga Zakona.

(2) Republika Hrvatska osigurava sredstva u državnom proračunu za prava iz mirovinskog osiguranja učenika i studenata iz članka 19. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona.

(3) Ministar nadležan za mirovinski sustav, uz prethodnu suglasnost ministra nadležnoga za financije, pravilnikom uređuje način utvrđivanja visine sredstava iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 158.

Imovinu Zavoda čine nekretnine, pokretnine, dionice, poslovni udjeli, vrijednosni papiri, potraživanja, novac i ostala imovina na kojoj su republički fondovi mirovinskog i invalidskog osiguranja i njihovi pravni prednici imali pravo raspolaganja, odnosno pravo vlasništva.

Članak 160.

(1) Radi povećanja imovine Zavod ima pravo osnivati trgovačka društva, društva za upravljanje fondovima, odnosno investicijska društva, kreditne i financijske institucije i ustanove.

(2) Novčana sredstva (dobit) ostvarena poslovanjem pravnih osoba iz stavka 1. ovoga članka mogu se koristiti za poboljšanje materijalnog položaja umirovljenika.

Članak 161.

(1) Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete za novčana davanja koja se isplaćuju na teret mirovinskog osiguranja sve dok traje isplata tih davanja i iako su ta davanja osigurana u mirovinskom osiguranju.

(2) Naknada stvarne štete, koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz ovoga Zakona, obuhvaća ukupne svote davanja i troškove koji se isplaćuju iz mirovinskog osiguranja:

1. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na mirovinu u punom iznosu

2. novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na naknadu zbog tjelesnog oštećenja

3. troškove profesionalne rehabilitacije, kao i novčane naknade u vezi s korištenjem tog prava.

(3) Zahtjevom za naknadu štete Zavod može obuhvatiti ukupnu svotu štete (kapitaliziranu štetu) ili svotu stvarne štete prema isplatama (pojedinih davanja) koja se odnosi na određeno razdoblje (npr. kalendarska godina).

(4) Kada se šteta sastoji u obvezi Zavoda na trajna novčana davanja, taj se iznos štete može zahtijevati i u ukupnom iznosu (kapitalizirana šteta), a izračunava se prema visini priznate mirovine i tablicama aktuarske matematike koje donosi Zavod po prethodno pribavljenom mišljenju ministarstva nadležnog za financije. Zavod može zahtijevati plaćanje naknade štete u ukupnom iznosu i neposredno od društva za osiguranje.

Članak 171.

(1) U provedbi inspekcijskog nadzora inspektor rada će usmenim rješenjem u zapisniku, na određeno vrijeme dok ne otkloni nedostatke u poslovanju, a najkraće u trajanju od petnaest dana, ako su nedostaci utvrđeni prvi put, odnosno u trajanju od trideset dana, ako su istovjetni nedostaci utvrđeni drugi i svaki sljedeći put računajući od dana donošenja prvog usmenog rješenja, zabraniti poslodavcu obavljanje djelatnosti u nadziranom poslovnom objektu, odnosno prostoru, ako utvrdi da je tijekom nadzora za poslodavca radio radnik na obavljanju posla koji s obzirom na narav i vrstu rada te ovlasti poslodavca ima obilježje posla za koji se zasniva radni odnos, a, kojeg poslodavac nije prijavio na obvezno mirovinsko osiguranje prije početka rada ili na odgovarajuće radno vrijeme.

(2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka izvršava se pečaćenjem poslovnih prostorija, postrojenja, uređaja i druge opreme za rad ili na drugi pogodan način, bez donošenja posebnog akta o dozvoli izvršenja rješenja, u roku od pet dana od dana donošenja usmenog rješenja u zapisniku.

(3) Iznimno, mjera zabrane obavljanja djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka neće se izvršiti, a usmeno izrečeno rješenje će se ukinuti ako poslodavac kome je mjera izrečena u roku od pet dana od dana izricanja mjere, nadležnom inspektoru rada dostavi dokaz da je otklonio nedostatke u poslovanju i izvršio uplatu iznosa od 30.000,00 kuna, za svakog radnika iz stavka 1. ovoga članka, u korist državnog proračuna.

(4) Poslodavac na kojeg se odnosi usmeno rješenje iz stavka 1. ovoga članka može pisanim putem, u skladu s posebnim propisom, zatražiti da se zapečaćene prostorije privremeno otpečate i u nazočnosti inspektora rada odmah izuzeti pokvarljive namirnice i poduzeti druge sigurnosne mjere radi sprječavanja štete.

(5) Žalba izjavljena protiv rješenja iz stavka 1. ovoga Zakona ne odgađa izvršenje rješenja.

Članak 172.

(1) Poslodavac, odnosno obveznik doprinosa kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 61.000,00 do 100.000,00 kuna ako ne dojavu Zavodu da osiguranik nije započeo raditi (članak 112. stavak 2.).

(2) Poslodavac, odnosno obveznik doprinosa kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u svoti od 5.000,00 do 50.000,00 kuna:

1. ako unese netočne podatke u dokumentaciju dostavljenu u matičnu evidenciju (članak 108. stavak 6.)

2. ako radi utvrđivanja točnosti podataka i činjenica o kojima ovisi pravo iz mirovinskog osiguranja osiguranika onemoguću provjeru poslovnih knjiga, financijske dokumentacije i drugih evidencija (članak 109. stavak 1.)

3. ako ne prijavi početak ili prestanak poslovanja ili promjene u poslovanju ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točka 1.)

4. ako ne prijavi ili odjavi osiguranje ili promjenu tijekom osiguranja ili to učini nakon isteka propisanog roka (članak 112. stavak 1. točke 2., 3. i 5.)

(3) Za postupke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba novčanom kaznom u svoti od 1.000,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 180.

(1) Iznimno od članka 33. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na starosnu mirovinu stječe osiguranik (žena) kada navršši 15 godina mirovinskog staža i

- u 2014. godini – 61 godinu života
- u 2015. godini – 61 godinu i 3 mjeseca života
- u 2016. godini – 61 godinu i 6 mjeseci života
- u 2017. godini – 61 godinu i 9 mjeseci života
- u 2018. godini – 62 godine života
- u 2019. godini – 62 godine i 3 mjeseca života
- u 2020. godini – 62 godine i 6 mjeseci života
- u 2021. godini – 62 godine i 9 mjesec života
- u 2022. godini – 63 godine života
- u 2023. godini – 63 godine i 3 mjeseca života
- u 2024. godini – 63 godine i 6 mjeseci života
- u 2025. godini – 63 godine i 9 mjeseci života
- u 2026. godini – 64 godine života
- u 2027. godini – 64 godine i 3 mjeseca života
- u 2028. godini – 64 godine i 6 mjeseci života
- u 2029. godini – 64 godine i 9 mjeseci života.

(2) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2029., iznimno od članka 85. stavka 3. ovoga Zakona, osiguraniku – ženi koja prvi put stječe pravo na mirovinu, polazni faktor za određivanje starosne mirovine nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka povećava se za postotak iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona za svaki mjesec koji je protekao od navedene navršene starosne dobi do dana ostvarivanja prava, a najviše za pet godina, uz uvjet navršenog mirovinskog staža iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) Za određivanje obiteljske mirovine iza osiguranika koji je umro nakon navršene starosne dobi iz stavka 1. ovoga članka i ima 35 godina mirovinskog staža i nije stekao mirovinu, primjenjuje se polazni faktor iz članka 85. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 181.

(1) Iznimno od odredbe članka 33. ovoga Zakona, osiguranicima kojima se do 15. srpnja 1999. staž osiguranja računao s povećanim trajanjem prema propisima koji su bili na snazi do toga dana, dobna granica propisana za stjecanje starosne mirovine snižava se ovisno o stupnju povećanja staža i to:

1. po jednu godinu za svakih 6 godina staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 14 mjeseci staža osiguranja
2. po jednu godinu za svakih 5 godina staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 15 mjeseci staža osiguranja
3. po jednu godinu za svake 4 godine staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 16 mjeseci staža osiguranja
4. po jednu godinu za svake 3 godine staža osiguranja koji se za efektivno navršenih 12 mjeseci računa kao 18 mjeseci staža osiguranja.

(2) Osiguranicima kojima se staž osiguranja računao s povećanim trajanjem u razdoblju od 16. srpnja 1999. dobna granica propisana za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema članku 33. ovoga Zakona, snižava se ovisno o stupnju povećanja staža ostvarenog od 16. srpnja 1999. do stupanja na snagu ovoga Zakona, i to prema člancima 8. i 14. Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (»Narodne novine«, br. [71/99.](#), [46/07.](#) i [41/08.](#)).

(3) U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2029., osiguraniku – ženi za stjecanje prava na starosnu mirovinu snižava se dobna granica za tu mirovinu na temelju staža osiguranja s povećanim trajanjem prema dobnoj granici određenoj člankom 180. ovoga Zakona.

(4) Osiguranicima iz članka 16. stavaka 2. i 3. ovoga Zakona staž osiguranja s povećanim trajanjem računa se samo u razdoblju od ukrcaja na brod do iskrcaja s broda na osnovi podataka o ukrcaju i iskrcaju upisanih u pomorskoj knjižici osiguranika.

Članak 182.

Iznimno od članka 34. stavka 1. ovoga Zakona, pravo na prijevremenu starosnu mirovinu stječe osiguranik – žena kada navrši:

- u 2014. godini – 56 godina života i 31 godinu mirovinskog staža
- u 2015. godini – 56 godina i 3 mjeseca života i 31 godinu i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2016. godini – 56 godina i 6 mjeseci života i 31 godinu i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2017. godini – 56 godina i 9 mjeseci života i 31 godinu i 9 mjeseci mirovinskog staža
- u 2018. godini – 57 godina života i 32 godine mirovinskog staža
- u 2019. godini – 57 godina i 3 mjeseca života i 32 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2020. godini – 57 godina i 6 mjeseci života i 32 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2021. godini – 57 godina i 9 mjeseci života i 32 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža
- u 2022. godini – 58 godina života i 33 godine mirovinskog staža
- u 2023. godini – 58 godina i 3 mjeseca života i 33 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2024. godini – 58 godina i 6 mjeseci života i 33 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža

- u 2025. godini – 58 godina i 9 mjeseci života i 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža
- u 2026. godini – 59 godina života i 34 godine mirovinskog staža
- u 2027. godini – 59 godina i 3 mjeseca života i 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža
- u 2028. godini – 59 godina i 6 mjeseci života i 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža
- u 2029. godini – 59 godina i 9 mjeseci života i 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža.

Članak 183.

U razdoblju od stupanja na snagu ovoga Zakona do 31. prosinca 2030., iznimno od članka 85. stavka 2. ovoga Zakona osiguraniku - ženi, koja stječe pravo na prijevremenu starosnu mirovinu, polazni faktor za određivanje te mirovine iznosi:

u 2014. godini:

- s navršene do i 32 godine mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršene 33 godine mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2015. godini:

- s navršene do i 32 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršene 33 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 37 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 38 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2016. godini:

- s navršene do i 32 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- navršene 33 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 37 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 38 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2017. godini:

- s navršene do i 32 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršene 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršene 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 36 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

- s navršenih 37 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
 - s navršenih 38 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu
- u 2018. godini:

- s navršenih do i 33 godine mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 34 godine mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 35 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2019. godini:

- s navršenih do i 33 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 35 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2020. godini:

- s navršenih do i 33 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 35 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2021. godini:

- s navršenih do i 33 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 35 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu
- s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu
- s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2022. godini:

- s navršene do i 34 godine mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu
- s navršenih 35 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu
- s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu
- s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2023. godini:

– s navršene do i 34 godine i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 35 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2024. godini:

– s navršene do i 34 godine i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 35 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2025. godini:

– s navršene do i 34 godine i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 35 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2026. godini:

– s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 37 godina mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu

u 2027. godini:

– s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina i 3 mjeseca mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu u 2028. godini:

– s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina i 6 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu u 2029. godini:

– s navršenih do i 35 godina mirovinskog staža: 0,34% po mjesecu

– s navršenih 36 godina mirovinskog staža: 0,32% po mjesecu

– s navršenih 36 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,30% po mjesecu

– s navršenih 37 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,25% po mjesecu

– s navršenih 38 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,15% po mjesecu

– s navršenih 39 godina i 9 mjeseci mirovinskog staža: 0,10% po mjesecu.